

*Plany zawodowe i oczekiwania uczniów
ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
z terenu powiatu nyskiego*

Powiatowy Urząd Pracy w Nysie

Badanie zrealizowane przez:

INDEKS Ośrodek Badań Społecznych

www.indeks-badania.pl

ul. Szkolna 1, 61-835 Poznań

tel. (61) 8 55 15 75, 502 625 176

biuro@indeks-badania.pl

Poznań, kwiecień 2015

Spis treści:

Wprowadzenie.....	4
Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego.....	6
Charakterystyka lokalnego rynku pracy.....	7
System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie nyskim.....	8
Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego.....	11
Charakterystyka badanej próby.....	12
Stopień zadowolenia z wyboru szkoły.....	16
Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej.....	17
Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia.....	20
Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę.....	22
Plany po zakończeniu edukacji.....	24
Plany związane z kontynuowaniem edukacji.....	26
Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji.....	29
Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych.....	33
Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego.....	35
Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy.....	37
Ocena szans na zatrudnienie.....	40
Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.....	41
Oczekiwana forma zatrudnienia.....	42
Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.....	43
Oczekiwane wynagrodzenie.....	45
Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.....	45
Korzystanie z doradztwa zawodowego.....	48
Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności.....	49
Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.....	50
Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy.....	51
Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.....	52

<i>Działania oczekiwane przez uczniów</i>	<i>53</i>
<i>Podsumowanie</i>	<i>55</i>
<i>Spis wykresów:</i>	<i>63</i>
<i>Spis tabel:.....</i>	<i>65</i>

Wprowadzenie

Niezwykle ważnym problemem rynku pracy i wyzwaniem dla całego systemu edukacyjnego oraz publicznych służb zatrudnienia jest trudna i skomplikowana sytuacja młodych osób wstępujących na rynek pracy – w szczególności absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy nie zamierzają kontynuować już nauki. Problem bezrobocia wśród młodych absolwentów jest tym większy im trudniejsza sytuacja występuje na lokalnym rynku pracy. Wysoka stopa bezrobocia, ograniczona liczba przedsiębiorstw, brak miejsc pracy dla młodych absolwentów, determinuje częstsze migracje młodych osób. Z taką sytuacją mamy do czynienia w powiecie nyskim, gdzie ograniczony rynek pracy powoduje częstsze migracje zarobkowe młodych osób poza granice powiatu, województwa i często kraju. Warto zauważyć, iż młode osoby mają znaczne trudności w efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia. Młode bezrobotne osoby w wieku do 25 lat, bezrobotni absolwenci a zwłaszcza absolwenci szkół ponadgimnazjalnych od lat stanowią grupę dużego ryzyka i znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Te informacje potwierdzają dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie. Według danych PUP w Nysie na koniec lutego 2015 roku liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 lat wynosiła 1 191, co stanowiło 14,9% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w Nysie. Innym problemem, który występuje na lokalnym rynku pracy jest także częsty brak adekwatności pomiędzy systemem kształcenia – kierunkami kształcenia a zmieniającymi się potrzebami rynku pracy. Popyt na pracę w powiecie nyskim w niektórych zawodach objętych kształceniem w systemie szkolnym, jest wyraźnie ograniczony. W związku z powyższym konieczne jest prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Opisane zjawiska sprawiają, że młode osoby wstępujące na rynek pracy mogą mieć do niego ograniczony dostęp, natomiast młodzież zamierzająca kontynuować naukę, może dokonać wyboru kierunku kształcenia, który nie będzie zgodny z potrzebami i oczekiwaniami pracodawców. W związku z powyższym niezbędne wydaje się dogłębne zdiagnozowanie priorytetów, planów i aspiracji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego w celu zaplanowania możliwych i właściwych działań, w taki sposób by w odpowiednim momencie pomóc młodym osobom, które nie przewidują dalszej edukacji w odnalezieniu się na rynku pracy. Przedstawione dane i informacje powinny służyć wspomaganie procesów decyzyjnych administracji lokalnej, placówek edukacyjnych oraz instytucji rynku pracy w zakresie wsparcia systemu edukacji, tak by był on skutecznym narzędziem wzrostu zatrudnienia w regionie. Wyniki powinny również przyczynić się do promocji możliwości zatrudnienia

osób, które ukończyły szkołę ponadgimnazjalną i zamierzają wkroczyć na rynek pracy oraz stworzenia propozycji określonych działań i rekomendacji ukierunkowanych na aktywizację zawodową bezrobotnych absolwentów.

Badanie planów i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego zostało zrealizowane przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS z Poznania wśród 500 uczniów ostatnich klas uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie przedstawiono najważniejsze informacje oraz wnioski dotyczące potrzeb, aspiracji zawodowo - edukacyjnych uczniów, którzy wstępować będą na nową ścieżkę edukacyjną lub zawodową.

Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie w okresie od 12.03.2015 roku do 26.03.2015 roku.

Nadrzędnym celem projektu badawczego było szczegółowe poznanie planów, a także aspiracji – zarówno edukacyjnych jak i zawodowych – uczniów ostatnich klas ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego oraz stopnia ich przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Cele szczegółowe badania to między innymi: ocena szkoły, determinanty wyboru szkoły, plany edukacyjne i zawodowe uczniów, doświadczenia zawodowe, plany i preferencje dotyczące przyszłej pracy zarobkowej, subiektywna ocena przygotowania do poszukiwania pracy, sposoby poszukiwania pracy, oczekiwania finansowe, poziom kwalifikacji zawodowych, ocena szkoły jako placówki przygotowującej do podjęcia działalności gospodarczej, system doradztwa zawodowego w szkole oraz oczekiwania uczniów wobec przedstawicieli administracji publicznej w zakresie realizacji planów zawodowych.

Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego

Według ustalonej z PUP w Nysie koncepcji metodologicznej, badanie przeprowadzone wśród uczniów miało charakter ilościowy i zostało zrealizowane techniką ankiety audytoryjnej – jest to najefektywniejsza technika w przypadku badań uczniów, która umożliwia jednoczesne przebadanie większej grupy respondentów. Narzędziem badawczym zastosowanym w badaniu był kwestionariusz ankiety audytoryjnej zapewniający wysoki stopień standaryzacji danych. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta. Kwestionariusz ankiety zbudowany został w oparciu o bloki tematyczne odpowiadające przedstawionym wcześniej szczegółowym celom badania. Ankiety wypełniane były przez uczniów osobiście podczas jednej z lekcji pod nadzorem przeszkolonego ankietera, który nadzorował proces zbierania ankiet oraz wyjaśniał wszelkie wątpliwości respondentom.

Zgodnie z oczekiwaniami Zleceniodawcy – Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie badanie przeprowadzono na próbie badawczej wynoszącej 500 uczniów. Badaniem ankietowym zostali objęci uczniowie ostatnich klas wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na obszarze powiatu nyskiego. Dane uzyskane w trakcie realizacji badań poddane zostały wielostopniowej analizie. W opracowaniu zaprezentowano wyniki badań pod kątem ogólnych tendencji i średnich występujących w całej badanej zbiorowości. Opisane zostały także podgrupy badanych o największym i najmniejszym procencie odpowiedzi na dane pytanie.

Próba badawcza

Populację generalną do wyboru próby badawczej stanowili uczniowie ostatnich klas następujących szkół ponadgimnazjalnych, mieszczących się na terenie powiatu nyskiego:

- ✓ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Technicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Głuchołazach
- ✓ Liceum Ogólnokształcące w Głuchołazach
- ✓ Zespół Szkół w Paczkowie
- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie

- ✓ Zespół Szkół w Otmuchowie
- ✓ Zespół Szkół w Łambinowicach
- ✓ Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie
- ✓ Stowarzyszenie Liceum i Technikum w Paczkowie

W badaniach ankietowych uczestniczyło łącznie 500 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Poniżej przedstawiono dobór próby badawczej.

Tabela 1. Dobór próby N=500.

Typ szkoły	Ogółem	% ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	213	42,6%	130	83
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	74	14,8%	23	51
Technika	213	42,6%	97	116
Suma	500	100,0%	250	250

Wyniki badań porównano również z wynikami opracowania *Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego* przeprowadzonego w 2013 i 2014 roku.

Charakterystyka lokalnego rynku pracy

Lokalny rynek pracy w powiecie nyskim charakteryzuje się niestety wysokim poziomem bezrobocia. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie, na dzień 28 lutego 2015 w powiecie nyskim było zarejestrowanych 7 978 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia w lutym 2014 roku w powiecie nyskim wyniosła 18,3% i była wyższa o 6,3% od średniej krajowej i o 5,9% wyższa niż w województwie opolskim. Stopa bezrobocia w powiecie nyskim od wielu lat utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, jednym z najwyższych w całym województwie opolskim. Warto jednak zauważyć, iż w porównaniu do danych z końca lutego 2014 roku stopa bezrobocia zmniejszyła się o 3,9%. Wysoka stopa bezrobocia w powiecie nyskim w porównaniu do sytuacji na ościennych rynkach pracy wskazuje na występowanie znacznych problemów w zakresie popytu na pracę. Przedsiębiorstwa funkcjonujące na lokalnym rynku pracy nie generują takiej liczby nowych miejsc pracy, aby w sposób istotny wpływać na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w powiecie nyskim. W powiecie nyskim zauważalna jest nieznaczna maskulinizacja bezrobocia. Wśród ogółu osób bezrobotnych, bezrobotni mężczyźni stanowili

na koniec lutego 2015 roku 52,8% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Według danych z dnia 28 lutego 2015 roku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych:

- 14,9% - to bezrobotni do 25 roku życia
- 49,8% - to długotrwale bezrobotni
- 30,8% - to bezrobotni powyżej 50 roku życia
- 38,2% - to bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych
- 18,0% - to bezrobotni bez doświadczenia zawodowego
- 48,9% - to bezrobotni zamieszkali na wsi.

Bezrobocie w powiecie jest zróżnicowane terytorialnie z uwzględnieniem liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie danej gminy powiatu nyskiego. Na koniec lutego 2015 roku ponad 1 000 osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy miasta i gminy Nysa oraz gminy Głuchołazy.

System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie nyskim

Na terenie powiatu nyskiego w 2015 roku funkcjonują następujące jednostki kształcenia ponadgimnazjalnego:

- ✓ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół Technicznych w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Głuchołazach
- ✓ Liceum Ogólnokształcące w Głuchołazach
- ✓ Zespół Szkół w Paczkowie
- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie
- ✓ Zespół Szkół w Otmuchowie
- ✓ Zespół Szkół w Łambinowicach
- ✓ Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie
- ✓ Zespół Szkół i Placówek Artystycznych w Nysie
- ✓ Stowarzyszenie Liceum i Technikum w Paczkowie

Powiat nyski z punktu widzenia struktury i możliwości kształcenia jest wyraźnie zróżnicowany. W powiecie dostrzegane są istotne różnice zarówno w poziomie skolaryzacji, czy też liczbie uczniów kończących edukację w poszczególnych typach szkół ponadgimnazjalnych. Według danych na poziomie edukacji ponadgimnazjalnej widoczna jest koncentracja uczniów w szkołach ogólnokształcących oraz w szkołach zawodowych i ogólnozawodowych, czyli tych szkołach, które kończą się egzaminem maturalnym. W celu szczegółowej analizy szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym posłużono się wskaźnikiem skolaryzacji netto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Należy zwrócić uwagę na kilka interesujących kwestii.

- Współczynnik skolaryzacji netto dla zasadniczych szkół zawodowych w podregionie nyskim, jest wyższy niż w skali całego kraju i pozostaje na zbliżonym poziomie do danych z województwa opolskiego.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla liceów ogólnokształcących dla podregionu nyskiego jest niższy niż w województwie opolskim i jest wyraźnie niższy niż w skali kraju.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół zawodowych i ogólnozawodowych w podregionie nyskim jest także niższy od wskaźników w województwie opolskim oraz w kraju.
- Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół policealnych jest niższy w podregionie nyskim niż w skali kraju.

Tabela 2. Współczynnik skolaryzacji netto w Polsce, województwie opolskim oraz podregionie nyskim. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO			
Typ szkoły	POLSKA	OPOLSKIE	Podregion nyski
zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)	12,87	16,13	15,73
licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	44,06	35,70	34,79
szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)	31,53	33,54	30,56
szkoły policealne (wiek 19-21 lat)	6,30	4,47	3,62

Na przestrzeni ostatnich kilku lat nastąpiły zmiany w strukturze kształcenia na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego w powiecie nyskim. W okresie ostatnich kilku lat wyraźnie zmniejszył się współczynnik skolaryzacji w przypadku liceów ogólnokształcących oraz szkół policealnych. Zaobserwowano wzrost wskaźnika w przypadku zasadniczych szkół

zawodowych. W ostatnich latach nieznacznie wzrósł współczynnik skolaryzacji netto w przypadku szkół zawodowych i ogólnozawodowych.

Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji netto w podregionie nyskim w latach 2007 - 2013. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
zasadnicze szkoły zawodowe (wiek 16-18 lat)	14,39	15,7	16,17	16,09	16,05	15,59	15,73
licea ogólnokształcące (wiek 16-18 lat)	36,1	35,94	35,35	36,47	36,34	36,03	34,79
szkoły zawodowe i ogólnozawodowe (wiek 16-18 lat)	32,97	31,78	31,7	30,31	29,41	29,74	30,56
szkoły policealne (wiek 19-21 lat)	6,36	7,12	5,13	4,12	3,62	3,42	3,62

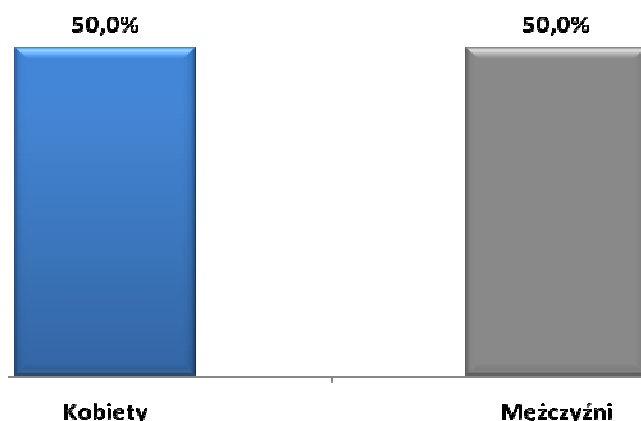
WYNIKI BADAŃ:

Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego

Charakterystyka badanej próby

Dokonany dobór próby miał charakter równomierny, dlatego udział płci jest identyczny i wynosi po 50,0%, co umożliwia porównywanie wyników w tych grupach. Taki udział w przybliżeniu odzwierciedla tendencję w strukturze uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego.

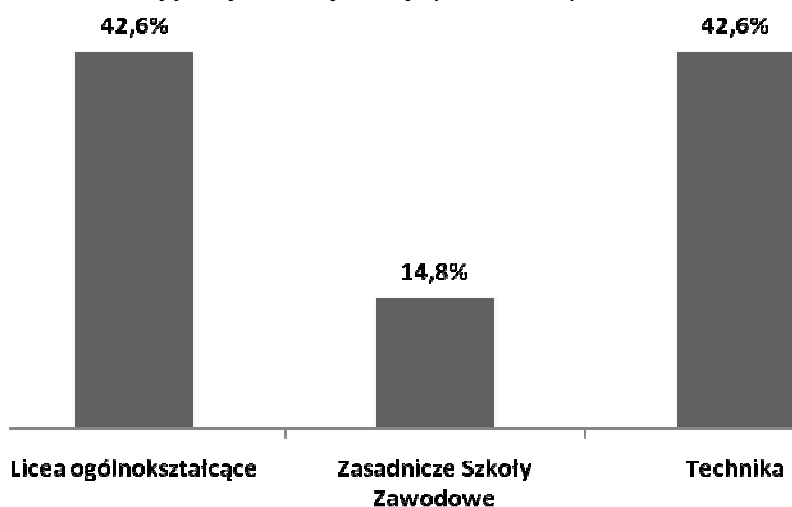
Rysunek 1. Struktura badanej próby – płeć respondentów. (N=500, w %)

Typ szkoły, do której uczęszczają respondenci

Poniżej przedstawiony został rodzaj szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Według przedstawionych danych identyczny odsetek – po 42,6% stanowili uczniowie liceów ogólnokształcących oraz uczniowie technikum, natomiast odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych wynosił 14,8%.

Rysunek 2. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły. (N=500, w %)

W poniższej tabeli przedstawiono dobór próby zastosowany podczas badania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim z punktu widzenia profilu szkoły ponadgimnazjalnej oraz płci uczniów. Zgodnie z przedstawionymi danymi kobiety wyraźnie dominowały wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 61,0%. W pozostałych typach szkół wyraźnie przeważali mężczyźni. W zasadniczych szkołach zawodowych odsetek ankietowanych mężczyzn wynosił 68,9%, natomiast w technikach 54,5%.

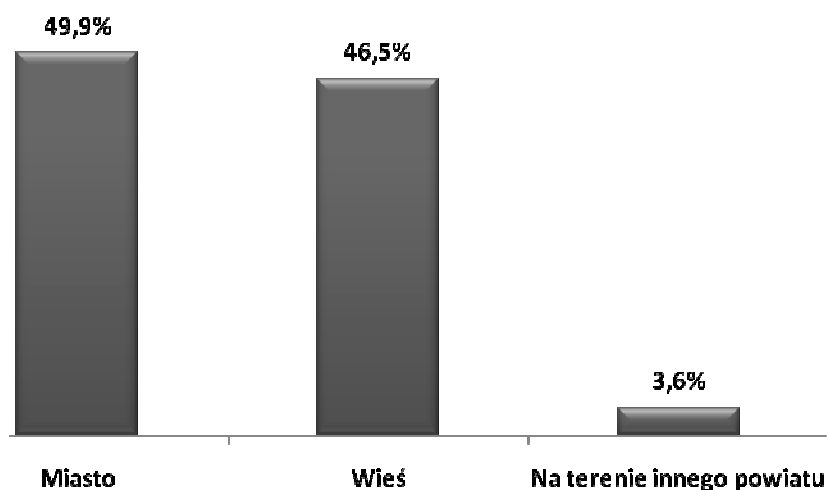
Tabela 4. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć

Typ szkoły	Ogółem	%		%	
		ogółem	Kobiety	Kobiety	Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	213	42,6%	130	61,0%	83
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	74	14,8%	23	31,1%	51
Technika	213	42,6%	97	45,5%	116
Suma	500	100,0%	250	100,0%	250

Miejsce zamieszkania respondentów

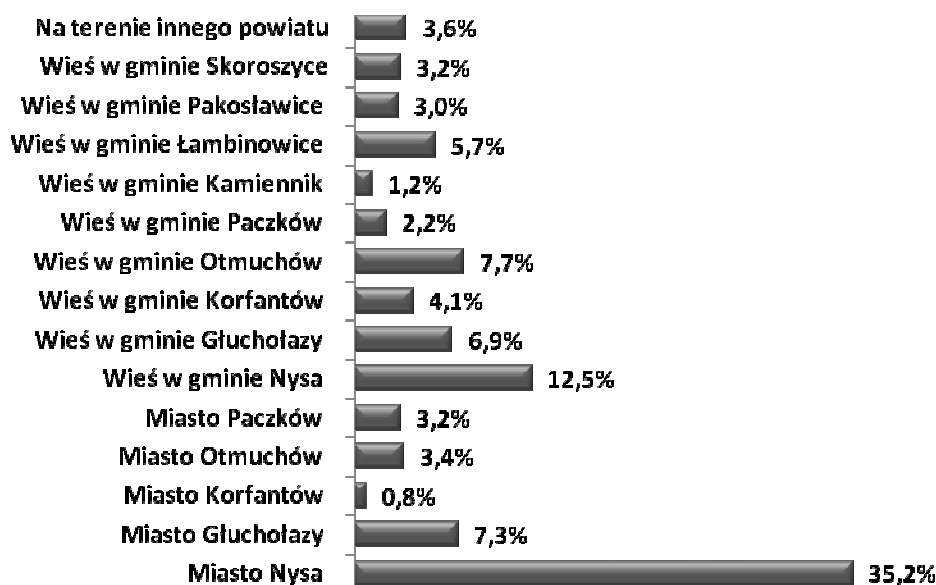
W badaniach ankietowych brało udział łącznie 49,9% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych mieszkających na obszarze miejskim w obrębie powiatu nyskiego. Odsetek uczniów zamieszkujących obszary wiejskie stanowił natomiast łącznie 46,5% wszystkich uczestników badania. Udział ankietowanych, którzy mieszkają poza powiatem nyskim to 3,6% ogółu badanych osób.

Rysunek 3. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów (obszar miejski, wiejski) (N=500, w %)

Poniżej zaprezentowano udział uczestników badania ze względu na dokładne miejsce zamieszkania z uwzględnieniem poszczególnych miast i gmin powiatu nyskiego. Zdecydowanie największy odsetek ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta Nysa – 35,2% ogółu badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie mieszkający w gminie Nysa to 12,5% ogółu uczestników badania, natomiast uczniowie mieszkający w gminie Otmuchów oraz w mieście Głuchołazy stanowili odpowiednio 7,7% oraz 7,3% wszystkich respondentów.

Rysunek 4. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów. (N=500, w %)

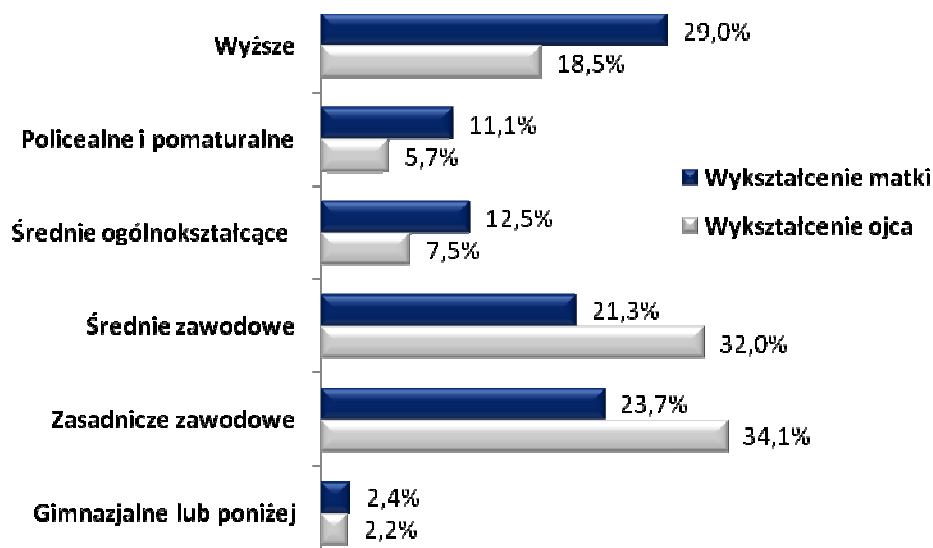

Wykształcenie rodziców

Uczniowie uczestniczący w badaniu wskazywali także poziom wykształcenia swoich rodziców. Pytania dotyczące wykształcenia rodziców zostały zadane w celu poszukiwania zależności pomiędzy wykształceniem rodziców, a wyborem ścieżki edukacyjnej dzieci - poziomem wykształcenia rodziców badanych uczniów, a uzyskanym wykształceniem przez dzieci. Na poniższym wykresie przedstawione zostało wykształcenie rodziców/rodzica – respondentów biorących udział w badaniu. Według danych największy odsetek ojców, posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 34,1% oraz średnie zawodowe – 32,0%. Znaczny odsetek ojców ankietowanych uczniów – 18,5% legitymuje się wykształceniem wyższym. Deklarowany poziom wykształcenia matek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych jest wyższy niż poziom wykształcenia ojców. Największy odsetek matek

posiada wykształcenie wyższe 29,0%. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,7% matek ankietowanych osób natomiast średnim zawodowym - 21,3%.

Rysunek 5. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=500, w %)

Poniżej przedstawiona została korelacja pomiędzy wykształceniem rodziców/rodzica a typem szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają respondenci. Przedstawione dane należy traktować jako wskaźnik występowania swoistego rodzaju mechanizmu dziedziczenia statusu. Większość badanych uczniów zdobywa wykształcenie na zbliżonym poziomie co ich rodzice i zapewne w najbliższym czasie będzie aspirowała do zdobycia jeszcze wyższego poziomu wykształcenia.

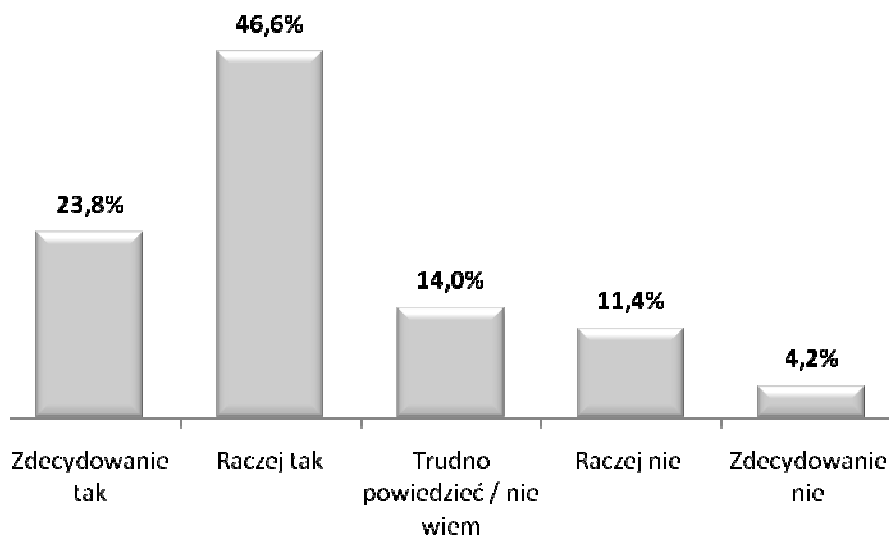
Tabela 5. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.

Wykształcenie	Liceum ogólnokształcące		Zasadnicza szkoła zawodowa		Technikum	
	Wyksz. matki	Wyksz. ojca	Wyksz. matki	Wyksz. ojca	Wyksz. matki	Wyksz. ojca
Gimnazjalne lub poniżej	1,9%	1,9%	4,1%	4,1%	2,4%	1,9%
Zasadnicze zawodowe	13,3%	24,3%	35,1%	48,6%	30,2%	38,8%
Średnie zawodowe	13,7%	30,5%	18,9%	21,6%	29,7%	37,3%
Średnie ogólnokształcące	12,3%	4,8%	24,3%	18,9%	8,5%	6,2%
Policealne i pomaturalne	12,3%	9,5%	10,8%	0,0%	9,9%	3,8%
Wyższe	46,5%	29,0%	6,8%	6,8%	19,3%	12,0%

Stopień zadowolenia z wyboru szkoły

Zgodnie z prezentowanymi wynikami badania okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest zadowolona z wyboru szkoły, do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało aż 70,4% badanych uczniów. Na ten odsetek składały się opinie *raczej tak*, którą wymieniło 46,6% badanych oraz *zdecydowanie tak* - 23,8% wszystkich wskazań. Zdecydowana większość uczniów, którzy kończą edukację na tym poziomie podjęło słuszną, w ich opinii decyzję dotyczącą kierunku edukacji. Większość badanych respondentów prawdopodobnie podjęłaby taką samą decyzję dotyczącą wyboru szkoły i ścieżki edukacyjnej. Negatywne opinie oznaczające brak zadowolenia z wybranej szkoły oraz kierunku kształcenia wymieniło łącznie 15,6% badanych, w tym 11,4% badanych wskazało odpowiedź *raczej nie* 4,3% odpowiedź - *zdecydowanie nie*. Odpowiedź *trudno powiedzieć* wymieniło 14,0% uczniów. W porównaniu z badaniem przeprowadzonym w 2014 i 2013 roku globalna ocena nie uległa istotnym zmianom. Odnotowano nieznaczny spadek ogółu pozytywnych ocen – o 2,0% w porównaniu do danych z 2014 roku i 2,1% do danych z 2013 roku oraz minimalny wzrost negatywnych ocen – o 0,4% w porównaniu do danych z 2014 roku i 1,8% do danych z 2013 roku.

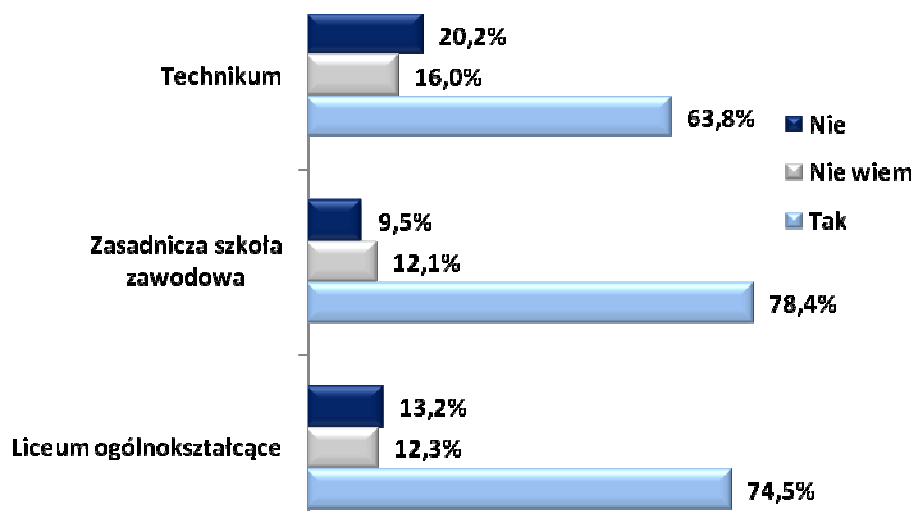
Rysunek 6. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?

Poniżej dokonano porównania stopnia zadowolenia uczniów uczęszczających do różnych typów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najbardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej byli uczniowie zasadniczych

szkół zawodowych – 78,4% oraz uczniowie liceów ogólnokształcących – 74,5%. Mniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie techników – 63,8%.

Rysunek 7. Stopień zadowolenia z wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2014 roku zdecydowanie wzrosło zadowolenie z wyboru szkoły przyszłych absolwentów liceów ogólnokształcących – wzrost pozytywnych wskazań o 7,7% oraz uczniów uczęszczających do ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – wzrost o 2,6%. W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2013 roku zdecydowanie o 14,2% zmniejszył się odsetek pozytywnych wskazań uczniów techników. Podobnie jak w latach ubiegłych nieznacznie bardziej zadowoleni z wyboru szkoły są mężczyźni 71,6% niż kobiety, wśród których odsetek pozytywnych wskazań wyniósł 69,2%.

Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej

Jak wykazały poprzednie analizy młodzież uczestnicząca w badaniu jest w zdecydowanej większości przeświadczona o właściwym wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej. Istotnym celem badawczym było także wskazanie tych czynników, które determinują wybór określonego typu szkoły ponadgimnazjalnej. Wybór określonej szkoły implikuje schemat dalszej edukacji i pozycjonuje szanse na zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. W celu poznania najważniejszych elementów decydujących o wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej przez respondentów, uczestnikom badania przedstawiono listę 14 kluczowych stwierdzeń dotyczących powodów podjęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej, z której badani mogli wybrać 3 najistotniejsze. W celu uzyskania większej czytelności wszystkich odpowiedzi respondentów na wykresie postanowiono przedstawić wyniki, które

uzyskały ponad 10% wszystkich wskazań. W związku z możliwością wskazania większej liczby odpowiedzi, suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%. Wśród najważniejszych determinant wyboru danej szkoły najczęściej wskazywane były dwie: opinia znajomych, kolegów – 30,8% oraz lokalizacja szkoły – 28,6% wszystkich wskazań. Takie wyniki wskazują, że wybór szkoły w wielu przypadkach nie był podyktowany realizacją określonej ścieżki edukacyjnej lub zawodowej a miał raczej wymiar praktyczny związany z odległością szkoły od miejsca zamieszkania lub związany był z opinią środowiskową. Z drugiej strony trzeba zauważyć, że część badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych wybiera szkołę z uwzględnieniem dalszej perspektywy zawodowej lub edukacyjnej. Według danych 25,4% respondentów zdecydowało się na wybór danej szkoły ze względu na możliwość zdobycia zawodu po zakończeniu edukacji, interesujący kierunek i specjalność – 23,8%, zainteresowania – 22,2% oraz perspektywy pracy po zakończeniu szkoły – 21,8%. Kolejne istotne czynniki wyboru szkoły ponadgimnazjalnej to poziom nauczania 21,8% wszystkich wskazań, większe szanse dostania się na studia – 17,4% oraz prestiż szkoły – 16,4%.

Rysunek 8. Co zadecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?

Determinanty wyboru szkoły ponadgimnazjalnej przez uczniów ostatnich klas nie zmieniły się zasadniczo w porównaniu do badań przeprowadzonych w 2014 i 2013 roku. Tym samym czynnikom przypisana została podobna ranga i znaczenia.

Tabela 6. Determinanty wyboru szkoły, porównanie z wynikami badań z 2013 i 2014 rokiem.

Determinanty wyboru szkoły			
	2013	2014	2015
Dobra lokalizacja szkoły	27,4%	32,2%	28,6%
Opinia znajomych, kolegów	25,4%	30,6%	30,8%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	20,6%	23,2%	23,8%
Możliwość zdobycia zawodu	21,0%	23,0%	25,4%
Zainteresowania	19,4%	20,4%	22,2%
Poziom nauczania	18,8%	20,4%	21,8%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	14,0%	17,8%	21,8%
Możliwość bezpłatnej nauki	15,4%	15,4%	8,4%
Większe szanse dostania się na studia	14,2%	13,0%	17,4%
Prestiż szkoły	13,6%	12,6%	16,4%
Opinia rodziców	13,8%	10,2%	10,4%

Okazuje się, że determinanty wyboru danego typu szkoły zdecydowanie różnią się w zależności od typu szkoły, do której uczęszczają ankietowani uczniowie. Przedstawiona analiza ukazuje istotne korelacje i różnice w rozkładzie akcentów związanych z wyborem danego rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej. Inne są motywy wyboru szkoły dokonywane przez uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników czy też liceów ogólnokształcących. Dla respondentów kształcących się w liceach ogólnokształcących, w odróżnieniu od przedstawicieli techników i zasadniczych szkół zawodowych najważniejsze znaczenie w wyborze szkoły odgrywa przede wszystkim: poziom nauczania – 43,2%, opinia znajomych, kolegów – 39,4%, większe szanse dostania się na studia po szkole – 34,7%, dobra lokalizacja szkoły – 34,7% oraz prestiż szkoły – 31,0%. Dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ważniejszymi czynnikami wyboru szkoły, niż dla uczniów innych typów szkół są: możliwość zdobycia zawodu – 51,4% oraz zainteresowania – 31,1%. Natomiast dla uczniów kształcących się w technicach ważniejsze, niż dla uczniów innych typów szkół znaczenie odgrywają takie aspekty jak: perspektywy pracy po ukończeniu szkoły - 35,7%, interesujący(a) kierunek / specjalność - 29,1% oraz perspektywa praktyk zawodowych - 20,7%.

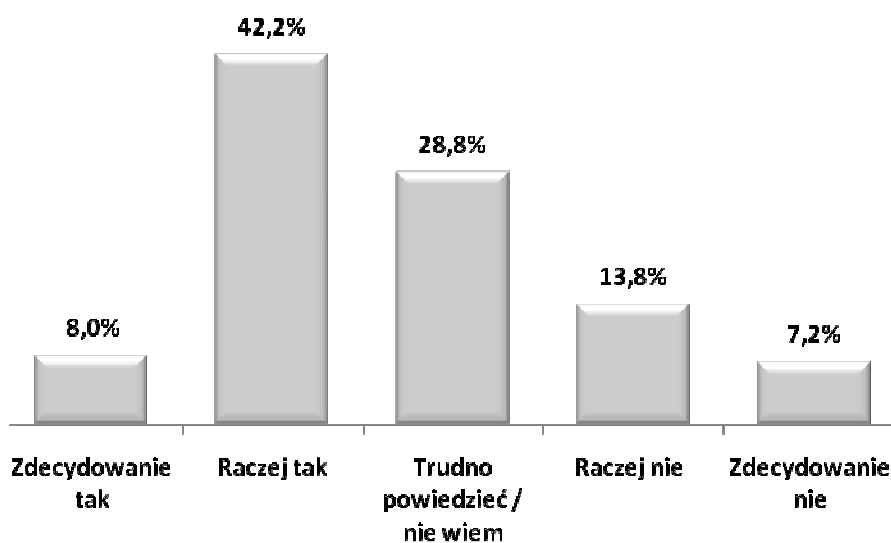
Tabela 7. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

Motywy wyboru szkoły	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
Zainteresowania	16,0%	31,1%	25,4%
Większe szanse dostania się na studia po szkole	34,7%	5,4%	4,2%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	8,5%	20,3%	35,7%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	20,7%	17,6%	29,1%
Możliwość bezpłatnej nauki	10,3%	10,8%	5,6%
Opinia rodziców	10,8%	0,0%	13,6%
Opinia znajomych, kolegów	39,4%	24,3%	24,4%
Perspektywa praktyk zawodowych	0,0%	12,2%	20,7%
Informacje o zdawalności egzaminów zawodowych	1,4%	2,7%	2,8%
Poziom nauczania	43,2%	2,7%	7,0%
Prestiż szkoły	31,0%	2,7%	6,6%
Możliwość zdobycia zawodu	0,9%	51,4%	40,8%
Dobra lokalizacja szkoły	34,7%	16,2%	26,8%
Warunki lokalowe	2,8%	1,4%	2,3%

Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia

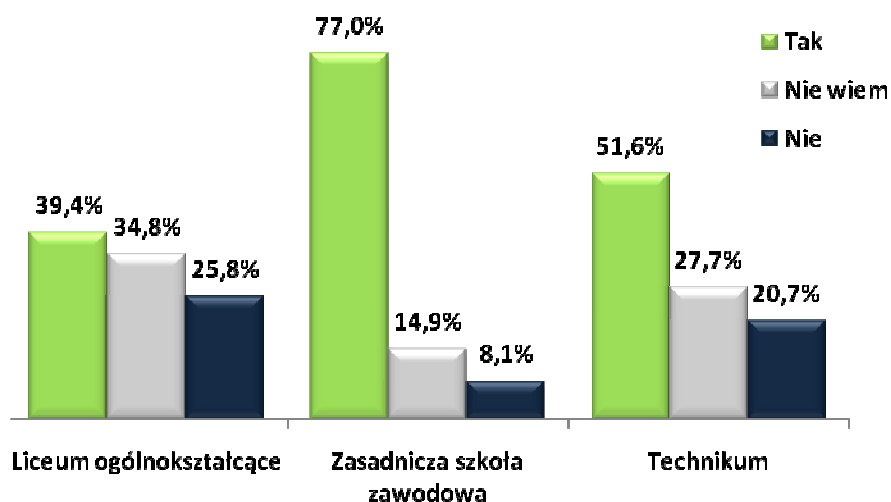
Młodzież ucząca się w ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w powiecie nyskim uważa, że placówka edukacyjna, do której uczęszczają dobrze przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Połowa ankietowanych uczniów – 50,2% uważa, że szkoła, do której uczęszczają w odpowiedni sposób przygotowuje uczniów i przyszłych absolwentów do podjęcia zatrudnienia i poruszania się na rynku pracy. Na taką ocenę składały się odpowiedzi *raczej tak*, którą wymieniło 42,2% oraz *zdecydowanie tak*, którą wskazało 8,0% ankietowanych. Odmiennego zdania było 21,0% uczestników badania, którzy twierdzą, że szkoła, do której uczęszczają nie przygotowuje w sposób odpowiedni do podjęcia zatrudnienia. Tytułem uzupełnienia należy wspomnieć, że 28,8% badanych nie potrafi określić, czy szkoła w odpowiedni sposób kształci w zakresie poszukiwania zatrudnienia. Należy zauważyć, iż w porównaniu do danych z badania przeprowadzonego w 2013 i 2014 roku zwiększył się o 1,6% odsetek pozytywnych odpowiedzi. W porównaniu do danych z 2014 roku zmniejszył się odsetek negatywnych odpowiedzi o 2,2% i o 3,0% w porównaniu do danych z 2013 roku.

Rysunek 9. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?

W celu bardziej precyzyjnego określenia przygotowania uczniów do podjęcia zatrudnienia dokonano szczegółowej analizy rozkładu odpowiedzi z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczą ankietowani. Po zastosowaniu podziału z uwzględnieniem rodzaju szkoły, do której uczęszczą uczniowie wynika, że w opinii respondentów - liceum ogólnokształcące najgorzej przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Taką opinię wyraziło, aż 25,8% respondentów kształcących się w liceach, którzy uważają, że taka szkoła nie przygotowuje w odpowiedni sposób do podjęcia zatrudnienia. Szkołą, która w najlepszy sposób przygotowuje do podjęcia zatrudnienia jest zdecydowanie zasadnicza szkoła zawodowa. Według danych aż 77,0% uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych uważa, że tego typu szkoła w sposób najlepszy przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Odsetek pozytywnych wskazań świadczących o odpowiednim przygotowaniu w pozostałych typach szkół był następujący: licea ogólnokształcące – 39,4% pozytywnych opinii oraz technika – 51,6% wskazań. Warto zauważyć, iż w kolejnych latach wzrasta znaczenie i ranga przypisana kształceniu w zawodzie, który organizowany jest przez zasadnicze szkoły zawodowe. Pomimo faktu, iż odsetek negatywnych opinii wśród uczniów liceów ogólnokształcących stale się zmniejsza, niezbędna wydaje się dalsza realizacja działań z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, poruszaniu się na rynku pracy oraz wyznaczania ścieżki edukacyjno – zawodowej dla absolwentów liceów, którzy nie zamierzają kontynuować nauki.

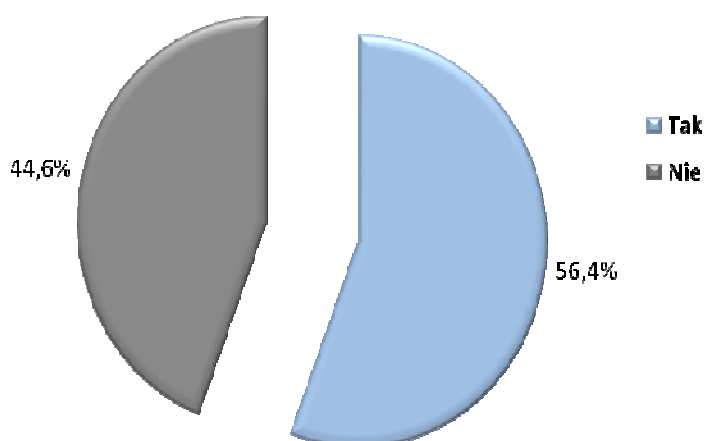
Rysunek 10. Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia a typ szkoły.

Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę

Kolejny blok pytań dotyczył uczestnictwa respondentów w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę oraz oceny tych zajęć. Według danych 56,4% uczniów uczestniczących w badaniu brała udziału w takich zajęciach.

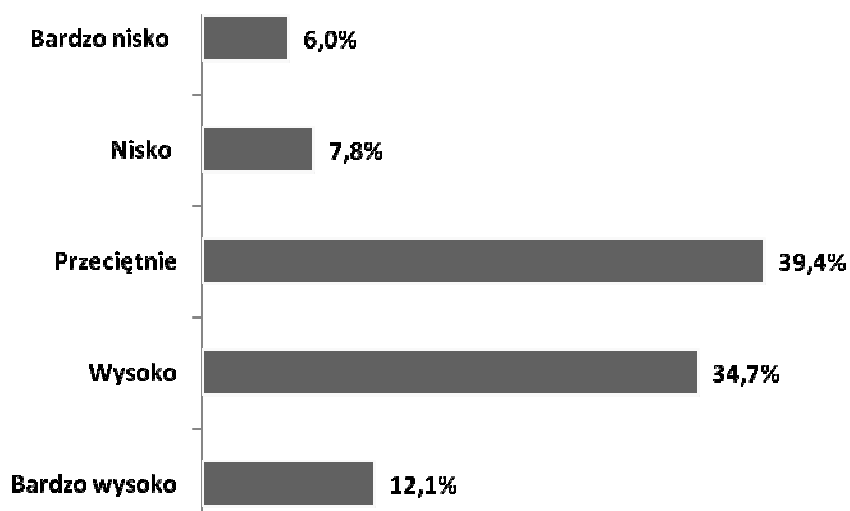
Rysunek 11. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?

Uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę poproszono o ocenę przydatności tego typu zajęć w dalszej karierze zawodowej. W przypadku ogółu uczniów widoczna jest przewaga ocen pozytywnych

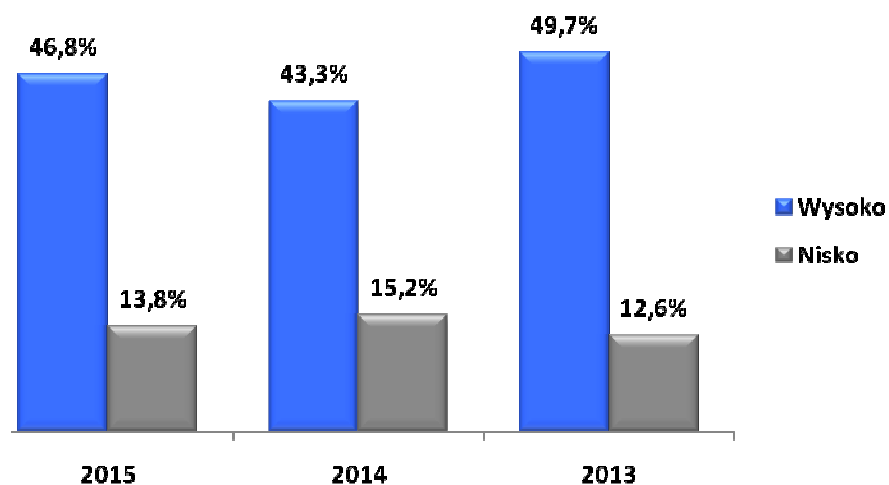
– wskazujących na przydatność praktyk zawodowych i zajęć praktycznych, w porównaniu z ocenami negatywnymi. Największy odsetek uczniów, którzy brali udział w praktykach zawodowych ocenia ich przydatność w dalszej karierze zawodowej przeciętnie – 39,4% odpowiedzi. Pozytywne odpowiedzi wskazało łącznie 46,8% respondentów, w tym odpowiedź *wysoko* wymieniło 34,7% badanych, natomiast *bardzo wysoko* – 12,1% badanych. Negatywne opinie wymieniło łącznie 13,8% badanych.

Rysunek 12. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?

Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące przydatności praktyk zawodowych dokonane przez uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w 2013 i 2014 roku. Według danych praktyki zawodowe najwyżej ocenili uczniowie w 2013 roku.

Rysunek 13. Ocena przydatności praktyk zawodowych. Wyniki badań 2013 – 2015 r.

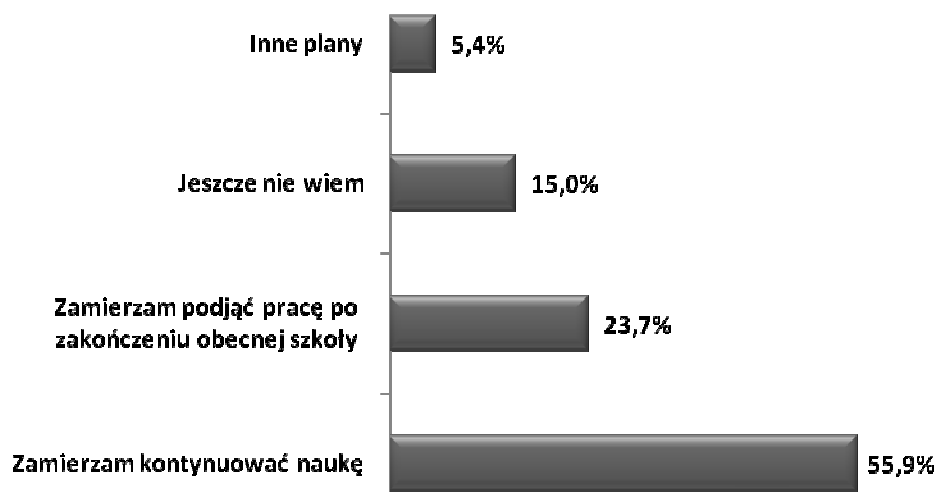

Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników. Według danych 45,9% uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych wysoko lub bardzo wysoko ocenia efektywność praktycznego nabywania umiejętności zawodowych. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów techników wyniosły 42,2%.

Plany po zakończeniu edukacji

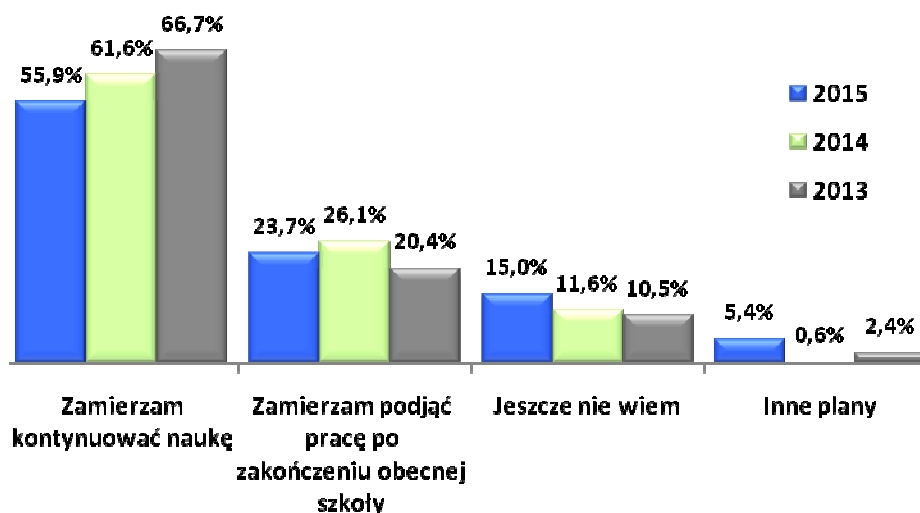
W poniższym punkcie raportu przedstawione zostały najważniejsze wyniki badania dotyczące dalszych planów i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Zgodnie z przedstawionymi na wykresie danymi zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 55,9% planuje kontynuować naukę po zakończeniu szkoły. Okazuje się, że naukę zamierza kontynuować zdecydowanie większy odsetek kobiet – 61,2%, niż mężczyzn – 49,2%. Dalszą naukę po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej planuje zdecydowana większość uczniów liceów ogólnokształcących – 79,3%. Odsetek uczniów planujących kontynuowanie nauki po ukończeniu edukacji w technikum wynosił 37,6%, natomiast po ukończeniu edukacji w zasadniczej szkole zawodowej – 36,5%. Podjęcie pracy po zakończeniu nauki w obecnej szkole deklaruje 23,7% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego biorących udział w badaniu. Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową zdecydowanie dominują mężczyźni – 30,8%. Według danych 16,0% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 41,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 34,7% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł tylko 5,6%. Według danych 15,0% uczestników badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pośredni sposób wskazywać może na niedostateczny poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w szkołach ponadgimnazjalnych, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły tak znaczny odsetek uczniów nie jest pewnych, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną. Odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej był zdecydowanie najwyższy wśród uczniów techników i wynosił aż 21,6%. Procentowy udział osób niezdecydowanych co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej wyniósł wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 9,5%, natomiast wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 9,9%.

Rysunek 14. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?

Warto zauważyć, iż od 2013 roku zmniejsza się sukcesywnie odsetek osób zamierzających kontynuować naukę, jednocześnie zwiększa się odsetek uczniów planujących podjąć pracę po zakończeniu nauki. Niestety co roku zwiększa się odsetek osób, które nie podjęły jeszcze decyzji dotyczących dalszych planów edukacyjno – zawodowych.

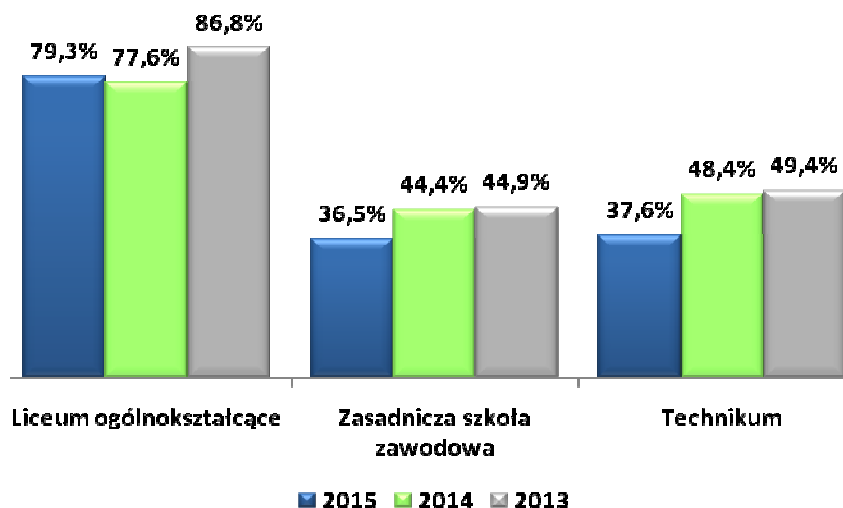
Rysunek 15. Plany po zakończeniu nauki. Wyniki badań 2013 – 2015 r.

Plany związane z kontynuowaniem edukacji

Kontynuować naukę zamierza zdecydowana większość uczniów liceów. Przyszli absolwenci liceów ogólnokształcących niemal jednomyślnie preferują dalszą edukację (o wiele częściej niż pozostali badani). Według danych 79,3% licealistów chce kontynuować naukę po zakończeniu edukacji w obecnej szkole. Plany dotyczące dalszej edukacji wskazało 37,6% uczniów techników i 36,5% przyszłych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. W porównaniu do danych z 2013 i 2014 roku należy odnotować wyraźne zmniejszenie zainteresowania kontynuowaniem nauki wśród uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych.

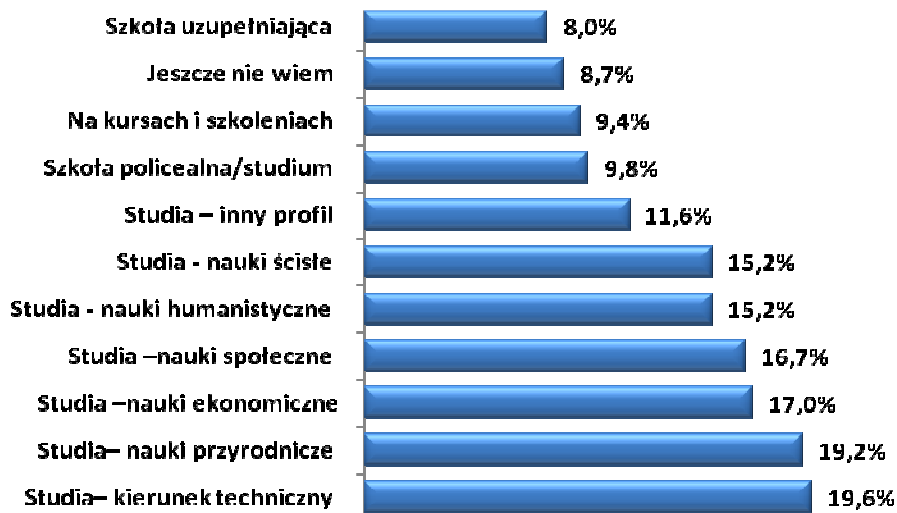
Rysunek 16. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły. Wyniki badań 2013 – 2015 r.

Wśród uczniów, którzy zamierzają się dalej kształcić przeważają uczniowie szkół ogólnokształcących, którzy po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej nie mają konkretnego zawodu. Respondentów, którzy planują dalszą edukację zapytano o planowaną formę dalszej edukacji. Każdy z ankietowanych mógł wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym blisko co piąty badany chciałby studiować kierunki techniczne -19,6% oraz kierunki przyrodnicze – 19,2%. Znaczący odsetek badanych 17,0% chciałby rozpocząć naukę na kierunkach ekonomicznych, natomiast 16,7% zamierza studiować nauki społeczne. Według danych po 15,2% respondentów zamierza studiować nauki humanistyczne oraz nauki ścisłe, natomiast 11,6% na innym profilu. Warto zwrócić uwagę, iż część badanych planuje kontynuować naukę w innej formie niż studia wyższe. Naukę w szkole policealnej chce podjąć 9,8% respondentów, natomiast podnosić

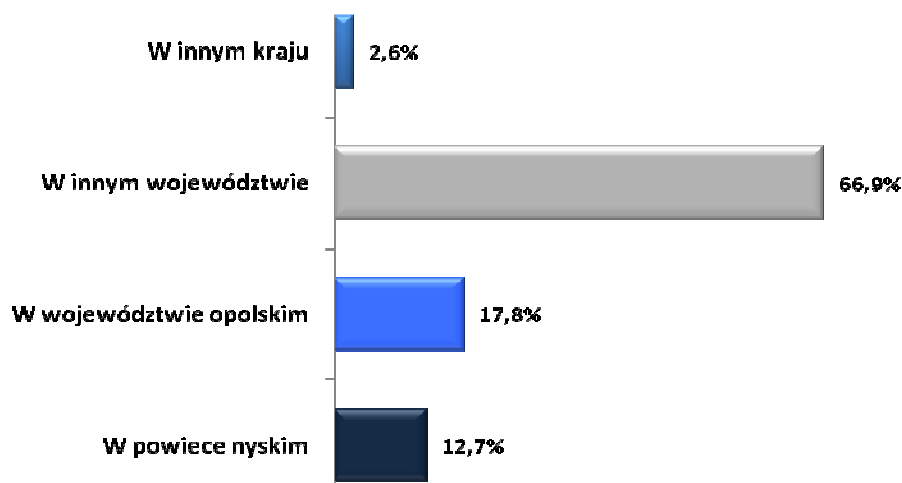
kwalfikacje na kursach i szkoleniach zamierza – 9,4% badanych. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych uczniów – 8,0% zamierza wybrać szkołę uzupełniającą. Pomimo podjęcia decyzji o kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 8,7% badanych jeszcze nie wie w jakiej formie podejmie dalszą edukację.

Rysunek 17. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?

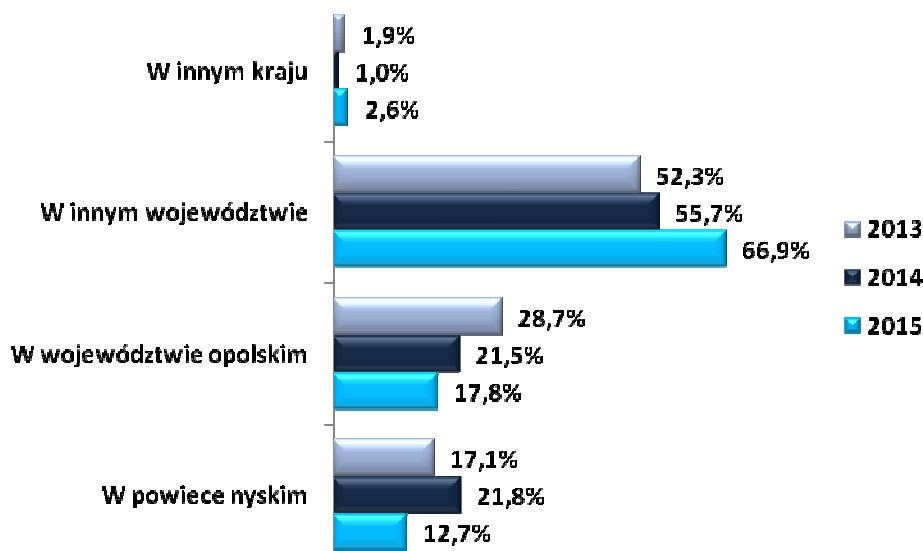
Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w innym województwie niż województwo opolskie. Zamiar kontynuowania nauki w innym województwie wskazało aż 66,9% badanych. Plany dalszej edukacji w województwie opolskim oraz w powiecie nyskim zadeklarowała odpowiednio 17,8% oraz 12,7% badanych. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej 2,6% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju.

Rysunek 18. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?

W porównaniu do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim w 2013 i 2014 roku wynika, że zdecydowanie zwiększył się odsetek osób zamierzających kontynuować naukę w innym województwie niż województwo opolskie oraz w powiecie nyskim. Zmniejszył się natomiast znacznie odsetek osób chcących studiować w województwie opolskim.

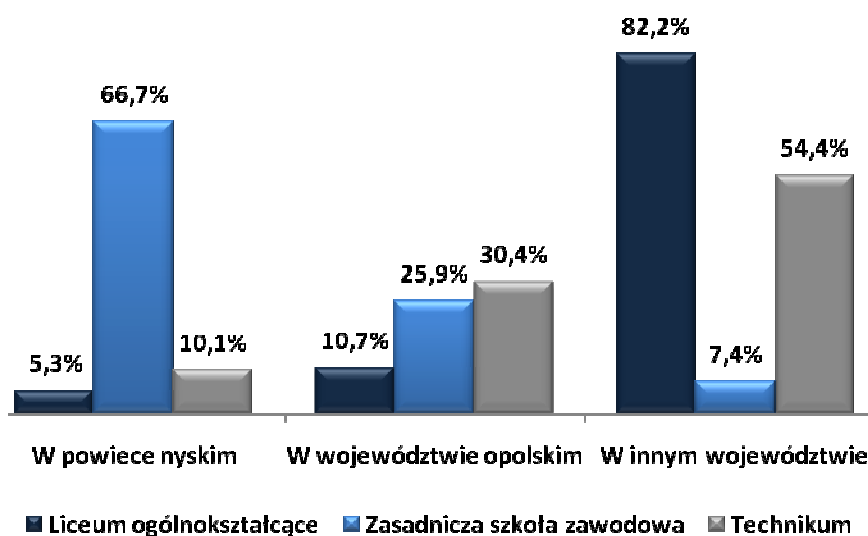
Rysunek 19. *Miejsce kontynuowania nauki. Wyniki badań 2013 – 2015 r.*

Poniżej przedstawiona została mobilność przestrzenno - edukacyjna uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają. Zgodnie z przedstawionymi danymi należy zauważyć, że większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (szczególnie uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników) opuści powiat nyski w celu kontynuowania edukacji. Zdecydowanie największą mobilnością charakteryzują się uczniowie ostatnich klas liceów – aż 82,2% badanych zamierza kontynuować naukę w innym województwie niż opolskie (w 2014 roku odsetek ten wynosił 67,9%, natomiast w 2013 roku 66,7%). Także znaczny odsetek uczniów ostatnich klas technikum – 54,4% planuje dalszą edukację poza obszarem województwa opolskiego (w 2014 roku - 49,3%, w 2013 roku 41,3%). Część uczniów techników – 30,4% chce kontynuować naukę w województwie opolskim (w 2014 roku - 28,4%, natomiast w 2013 roku - 36,3%). Zdecydowanie mniej mobilni w zakresie kontynuowania edukacji poza obszarem powiatu nyskiego są przyszli absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, którzy chcą kontynuować naukę przede wszystkim w powiecie nyskim – 66,7% (w 2014 roku - 56,8%, natomiast w 2013 roku – 41,3%) oraz w województwie opolskim – 25,9% (w 2014 roku – 25,0%, a w 2013 roku

– 45,7%). Prezentowane dane ukazują istotny trend w zakresie migracji edukacyjnej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Zdecydowanie wzrasta chęć podejmowania dalszej edukacji przez uczniów liceów ogólnokształcących i techników poza obszarem województwa opolskiego. Z drugiej strony zwiększa się chęć kontynuowania nauki przez uczniów zasadniczych szkół zawodowych na obszarze powiatu nyskiego.

Rysunek 20. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.

Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego nie zamierzają kontynuować nauki przede wszystkim ze względu na chęć podjęcia pracy zarobkowej po zakończeniu edukacji. Taki powód wymieniła ponad połowa uczniów – 51,3%, którzy nie chcą kontynuować edukacji. Kolejne ważne powody to także chęć usamodzielnienia – 27,0%, brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 6,3%. Warto przypomnieć, że w zeszłorocznym badaniu najważniejsze powody braku zainteresowania dalszą nauką to: chęć podjęcia pracy zarobkowej – 50,6% odpowiedzi, chęć usamodzielnienia się – 22,2% oraz sytuacja życiowa – 10,2%.

Rysunek 21. Dlaczego nie zmierza Pani/Pan kontynuować nauki?

Według danych ponad połowa – łącznie 50,2% przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji opuści powiat nyski w celu podjęcia zatrudnienia. Migracje poza teren powiatu nyskiego lub emigracje zagraniczne będą dominowały wśród osób planujących rozpocząć pracę zawodową. Największy odsetek badanych uczniów – 31,1 % chce podjąć pracę za granicą. Część ankietowanych uczniów – 12,9% zamierza podjąć pracę na terenie województwa opolskiego, natomiast co dziesiąta badana osoba w miejscu obecnego zamieszkania zatrudnienia. 8,1% uczniów zamierza poszukiwać zatrudnienia w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu nyskiego, natomiast 5,3% na obszarze innego województwa.

Rysunek 22. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?

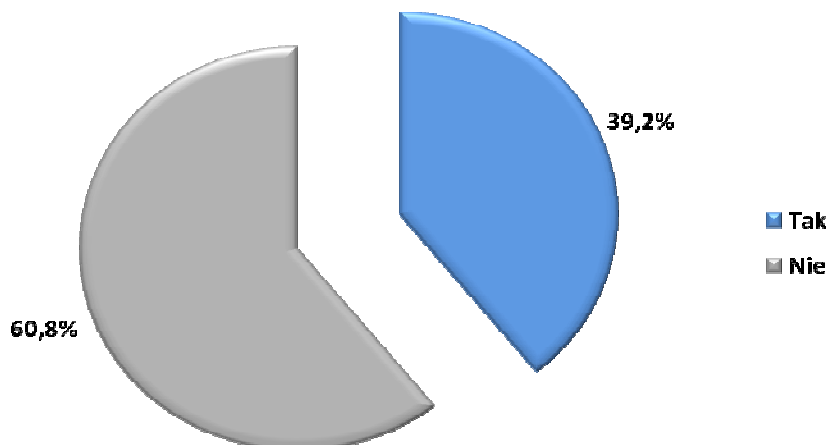
Poniżej przedstawiono kierunki migracji zarobkowej uczniów nie zamierzających kontynuować nauki, które wskazali badani w 2013, 2014 i 2015 roku. Na uwagę zasługuje wzrost liczby osób niezdecydowanych co do wyboru kierunku migracji zarobkowej. Nadal najważniejszym kierunkiem rozważanej migracji zarobkowej jest wyjazd zagraniczny. Zmniejsza się zainteresowanie migracją do innych województw i podjęcie pracy w miejscu zamieszkania, wzrasta natomiast chęć podjęcia zatrudnienia na terenie województwa opolskiego.

Rysunek 23. Kierunki migracji zarobkowej. Wyniki badań 2013 – 2015 r.

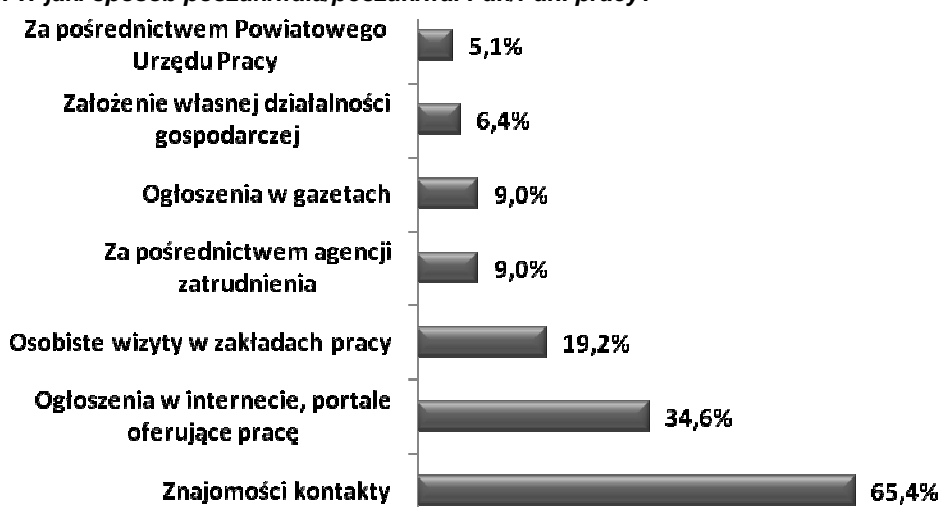
Zgodnie z przedstawionymi danymi, w momencie badania – kwiecień 2015 roku zdecydowana większość uczniów – 60,8%, którzy nie planują dalszej edukacji, jeszcze nie rozpoczęła poszukiwania stałej pracy. Takie działania rozpoczęło już 39,2% badanych uczniów. W 2013 i 2014 roku w analogicznym okresie takie działania podjął mniejszy odsetek badanych odpowiednio – 34,0% oraz 27,1%.

Rysunek 24. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?

Przyszli absolwenci, którzy nie planują dalszej edukacji i rozpoczęli poszukiwania zatrudnienia, starają się znaleźć zatrudnienie głównie poprzez sieć osobistych kontaktów i znajomości. Taką metodę wymieniło 65,4% respondentów. Drugą z najczęściej praktykowanych metod jest poszukiwanie zatrudnienia za pośrednictwem portali internetowych oferujących pracę – 34,6%. Mniejszy odsetek badanych – 19,2% poszukuje pracy poprzez osobiste wizyty, kontakty telefoniczne i wysyłanie dokumentów aplikacyjnych bezpośrednio do zakładów pracy, natomiast po 9,0% badanych poszukuje pracy poprzez agencje zatrudnienia oraz poprzez ogłoszenia w gazetach. Warto zwrócić uwagę, iż 6,4% abiturientów zamierza rozpocząć własną działalność gospodarczą.

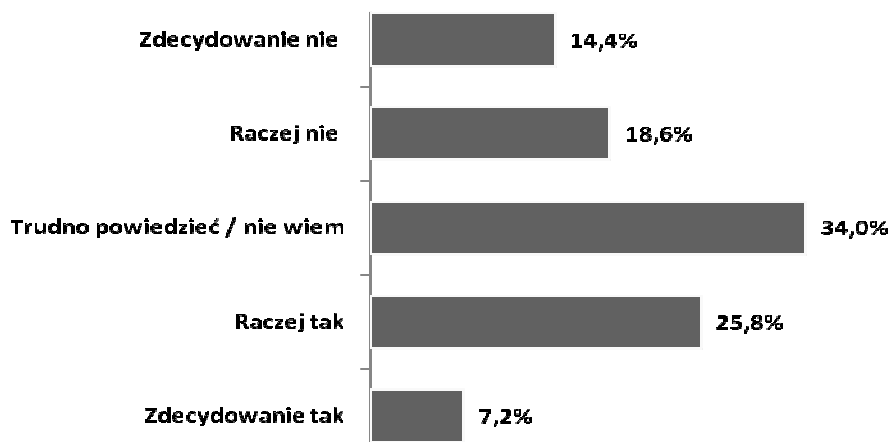
Rysunek 25. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracę?

Zgodnie z prezentowanymi danymi – 33,0% uczniów, którzy nie planują podjąć dalszego kształcenia chciałby pracować zgodnie z nabytymi w szkole kwalifikacjami. Biorąc pod uwagę wszystkie typy szkół, najwięcej głosów za podjęciem pracy w wyuczonym zawodzie pojawiło się wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Taki sam odsetek badanych uczniów – 33,0% będzie poszukiwać pracy w zawodzie, który nie będzie korespondował z zawodem i umiejętnościami uzyskanymi w szkole ponadgimnazjalnej. Co trzeci absolwent nie chce poszukiwać pracy w swoim zawodzie, co może wynikać z nieodpowiedniego wyboru kierunku kształcenia, który nie jest adekwatny do oczekiwań lokalnego rynku pracy. Bardzo duży odsetek badanych – 34,0% jeszcze nie wie w jakim zawodzie będzie poszukiwać pracy. Należy przypomnieć, iż w badaniu przeprowadzonym w 2014 roku łącznie 40,4% respondentów poszukiwało pracy zgodnej z kwalifikacjami zdobytymi podczas edukacji w szkole ponadgimnazjalnej. Natomiast według danych pochodzących z 2013 roku odsetek osób planujących podjęcie pracy w zawodzie wyniósł 45,7%. Takie dane oznaczają, istotną zmianę w zakresie poszukiwania zatrudnienia. Dane można interpretować jako zwiększenie

elastyczności młodych uczniów w zakresie poszukiwania zatrudnienia, lub jako brak adekwatności kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.

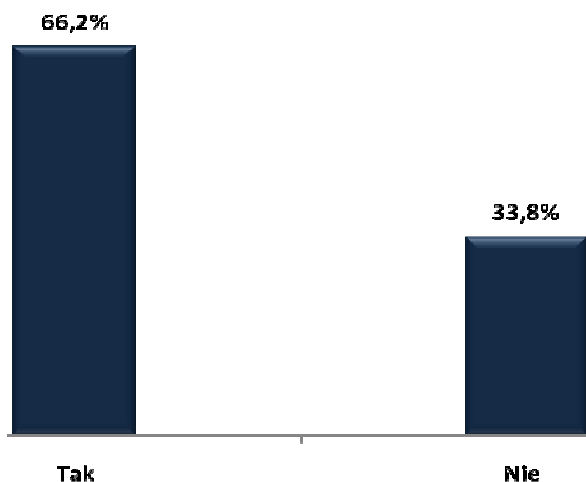
Rysunek 26. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?

Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych

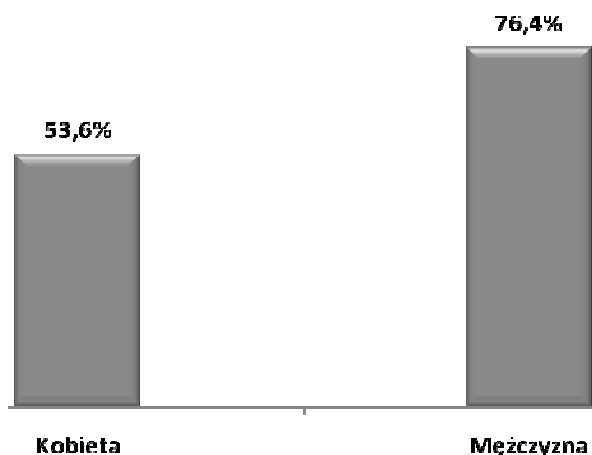
Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego posiada już pierwsze doświadczenia zawodowe. Takie dane są bardzo optymistyczne, ponieważ współczesny rynek pracy poszukuje pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe, dlatego oczekiwane jest jak najwcześniejsze nabywanie nowych umiejętności przez młode osoby. Według danych 66,2% uczniów pracowało już zarobkowo. W badaniach przeprowadzonych w 2013 i 2014 roku odsetek uczniów posiadających doświadczenie zawodowe wynosił odpowiednio 71,3% oraz 65,9%. Odsetek uczniów, którzy dotychczas nie podejmowali pracy zarobkowej wynosi 33,8%.

Rysunek 27. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?

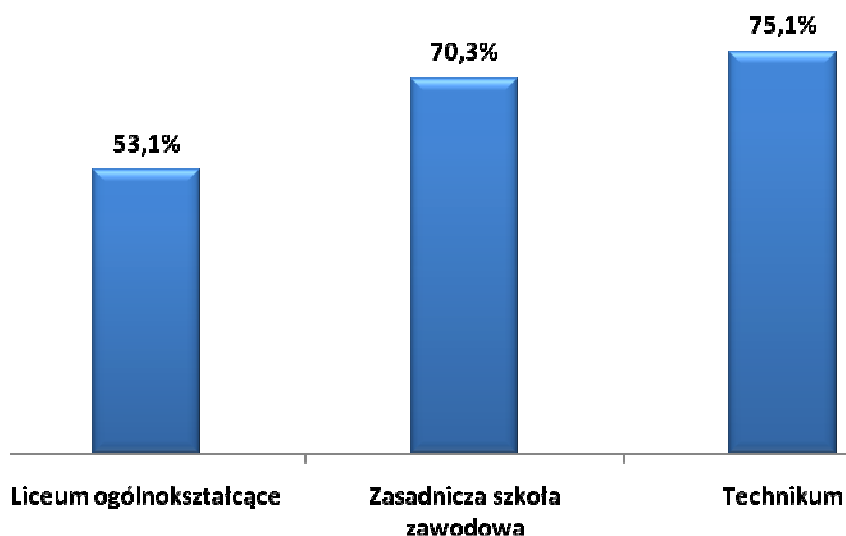
Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada doświadczenie związane z pracą zarobkową – 76,4%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową wynosił 53,6%.

Rysunek 28. Praca zarobkowa uczniów według płci.

Posiadanie doświadczenia zawodowego w silny sposób skorelowane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych 75,1% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Zdecydowana większość uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 70,3% posiada już doświadczenie zawodowe. Najmniejsze doświadczenie zawodowe posiadają uczniowie liceów ogólnokształcących. Według danych – 53,1% uczniów ostatnich klas uczęszczających do liceów ogólnokształcących posiada doświadczenie zawodowe.

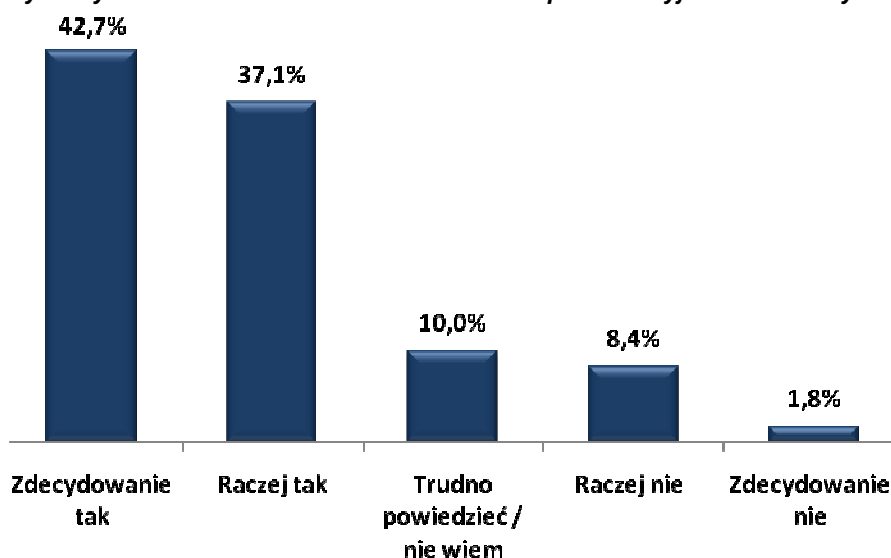
Rysunek 29. Praca zarobkowa uczniów według typu szkoły.

Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego

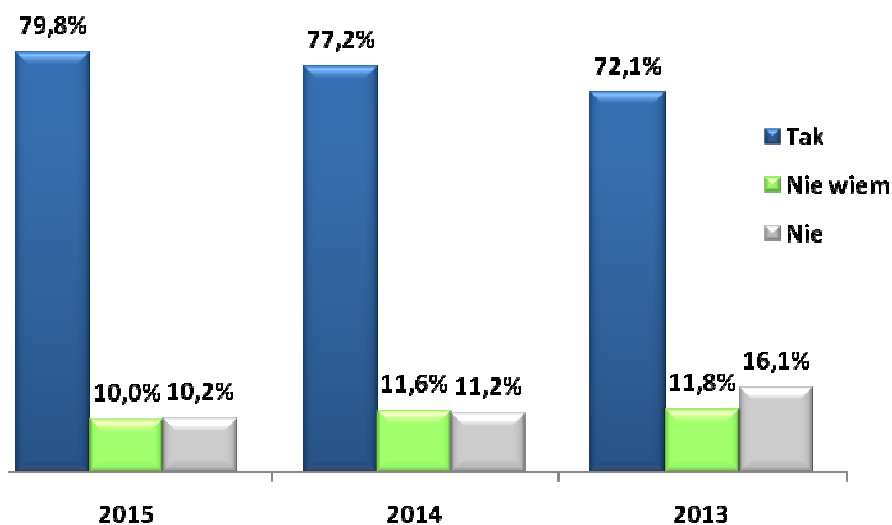
Poniżej przedstawiono szczegółową analizę deklarowanej gotowości uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego do emigracji zarobkowej. Na wstępie należy podkreślić, iż na wyniki trzeba spojrzeć przez pryzmat deklaratywności wskazywanej przez uczniów, ponieważ pytanie dotyczyło rozważań wyjazdu za granicę, a nie faktycznych planów emigracyjnych. Możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 79,8% uczestników badania. Zaledwie 10,2% uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w zasadniczych szkołach zawodowych – 85,1% oraz technikach – 81,1%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 76,1%. Nie odnotowano żadnych zależności pomiędzy płcią oraz miejscem zamieszkania uczniów a planami emigracyjnymi, taki sam odsetek uczniów ze względu na płeć oraz miejsce zamieszkania rozważa podjęcie zatrudnienia za granicą.

Rysunek 30. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?

Plany emigracyjne uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych zmieniały się w okresie ostatnich lat. Według danych wyraźnie wzrasta odsetek osób rozważających emigrację zarobkową i jednocześnie spada odsetek osób, które nie chcą wyjeżdżać z kraju w poszukiwaniu zatrudnienia.

Rysunek 31. Plany emigracji zarobkowej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki badań 2013 – 2015 r.

Najczęściej wymieniane przez uczniów kierunki emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to: Wielka Brytania - 27,2% wskazań, Niemcy – 25,6% oraz Holandia – 22,4%. Poniżej przedstawiono wszystkie planowane i rozważane kierunki emigracji.

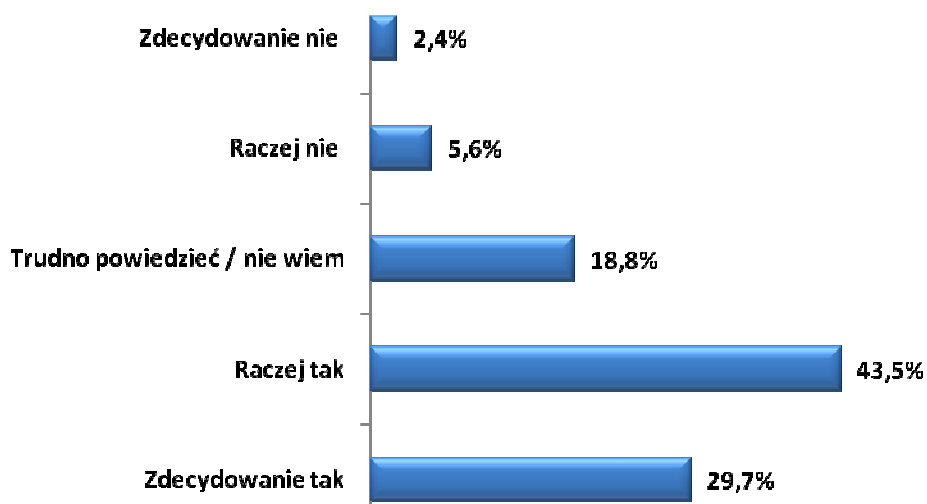
Tabela 8. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.

Kraj	Liczba	%
Wielka Brytania	281	27,2%
Niemcy	264	25,6%
Holandia	231	22,4%
Norwegia	61	5,9%
USA	34	3,3%
Francja	24	2,3%
Szwecja	23	2,2%
Austria	18	1,7%
Włochy	16	1,6%
Kanada	16	1,6%
Belgia	14	1,4%
Australia	10	1,0%
Szwajcaria	8	0,8%
Dania	7	0,7%
Hiszpania	6	0,6%
Islandia	5	0,5%
Finlandia	3	0,3%
Rosja	3	0,3%
Arabia Saudyjska	2	0,2%
Japonia	2	0,2%
Katar	2	0,2%
Grecja	2	0,2%

Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy

Zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego byłaby skłonna do podjęcia pracy poza powiatem nyskim lub województwem opolskim gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miała zapewnioną pomoc doradczą, czy też mieszkanie. Taką decyzję podjęłoby 73,2% ankietowanych uczniów. W porównaniu do wyników badania przeprowadzonego w 2014 roku, nieznacznie – o 8,0% zmniejszył się odsetek uczniów zainteresowanych wyjazdem poza obszar województwa opolskiego w celu poszukiwania zatrudnienia.

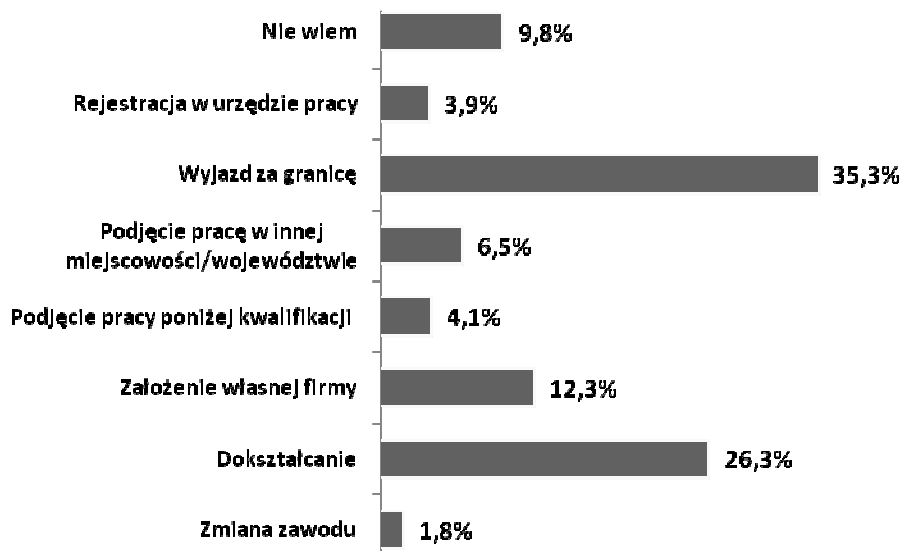
Rysunek 32. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?

Poniżej przedstawiono plany uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego w sytuacji braku zatrudnienia. Odpowiedzi ankietowanych odzwierciedlają planowane działania podejmowane w momencie wkroczenia na rynek pracy. Zgodnie z prezentowanymi danymi więcej niż co trzeci absolwent szkół ponadgimnazjalnych – 35,3% rozważałby wyjazd za granicę w celu poszukiwania zatrudnienia. Znaczny odsetek badanych – 26,3% zamierza dokształcać się w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Część przyszłych absolwentów – 12,3% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważyć będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Co dziesiąta badana osoba nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Podjęcie pracy w innej miejscowości lub w innym województwie rozważałoby – 6,5%, natomiast 4,1% badanych podjęłoby w takiej sytuacji pracę poniżej kwalifikacji. Niewielki odsetek badanych – 3,9% w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałoby się na

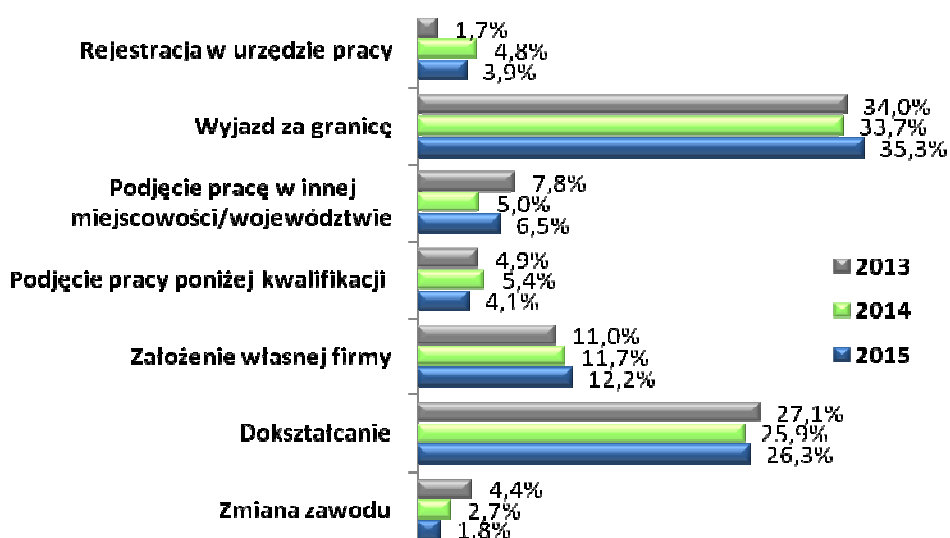
zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, jako osoba bezrobotna. Natomiast nad zmianą zawodu zastanawiałoby się 1,8% badanych.

Rysunek 33. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?

Poniżej przedstawiono zbiorcze informacje na temat działań, które podjęliby uczniowie w sytuacji braku możliwości zatrudnienia. W okresie ostatnich trzech lat nie odnotowano zasadniczych różnic w rozkładzie odpowiedzi i czynnikach w największym stopniu determinujących podejmowanie określonych działań aktywizacyjnych.

Rysunek 34. Podejmowane działania w sytuacji braku zatrudnienia. Wyniki badań 2013 – 2015 r.

Okazuje się, że przyszłe decyzje absolwentów, którzy wstępować będą na rynek pracy, różnią się w przypadku płci. Kobiety w większym stopniu koncentrować będą się na doksztalcaniu w celu podniesienia własnych kwalifikacji i kompetencji. Nieznacznie większy odsetek kobiet

będzie zainteresowany podjęciem pracy w innej miejscowości lub województwie. Mężczyźni natomiast w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia rozważać będą założenie własnej działalności gospodarczej.

Tabela 9. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy według płci.

Motywy wyboru szkoły	Kobiety	Mężczyźni
Zmiana zawodu	1,6%	2,0%
Dokształcanie – dalsza nauka, szkolenia kursy	28,2%	24,5%
Założenie własnej firmy	7,8%	16,7%
Podjęcie pracy nawet poniżej kwalifikacji	4,1%	4,1%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	8,2%	4,9%
Wyjazd za granicę	34,7%	35,9%
Rejestracja w urzędzie pracy, jako osoba bezrobotna	4,1%	3,7%
Nie wiem, co bym zrobiła/ zrobił	11,3%	8,2%

Określone zachowania w przypadku niepowodzenia na rynku pracy różnicują się także w odniesieniu do typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu nyskiego planują głównie uczniowie liceów ogólnokształcących – 37,1% oraz uczniowie techników – 34,7%. Dalszą nauką, dokształcaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie liceów ogólnokształcących – 28,6% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 28,4%. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników oraz uczniowie liceów ogólnokształcących. Warto także zauważyć, iż wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych odnotowano największy odsetek osób, które zarejestrowałyby się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne.

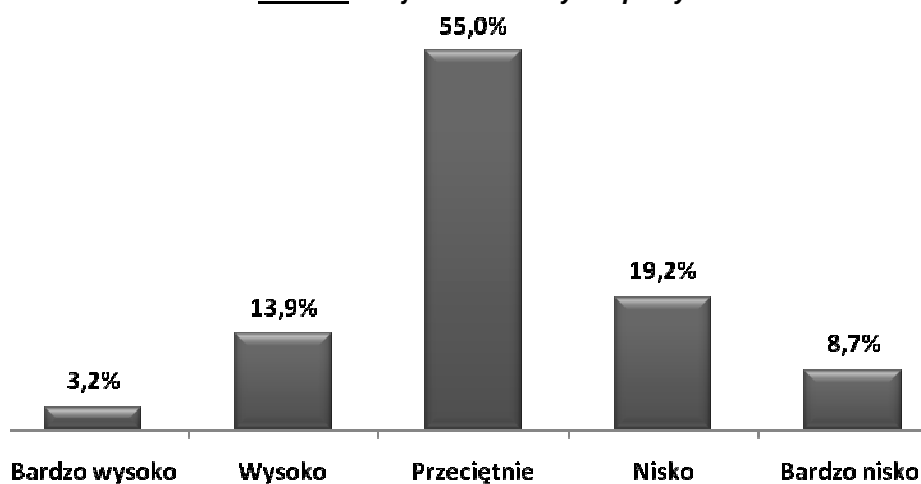
Tabela 10. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.

Motywy wyboru szkoły	Zasadnicza szkoła zawodowa		
	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
Zmiana zawodu	0,5%	4,1%	2,3%
Dokształcanie – dalsza nauka, szkolenia kursy	28,6%	28,4%	22,1%
Założenie własnej firmy	12,7%	6,8%	13,1%
Podjęcie pracy nawet poniżej kwalifikacji	3,3%	1,4%	5,6%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	6,6%	8,1%	5,6%
Wyjazd za granicę	37,1%	27,0%	34,7%
Rejestracja w urzędzie pracy, jako osoba bezrobotna	0,0%	10,8%	5,2%
Nie wiem, co bym zrobiła/ zrobił	8,9%	10,8%	11,4%

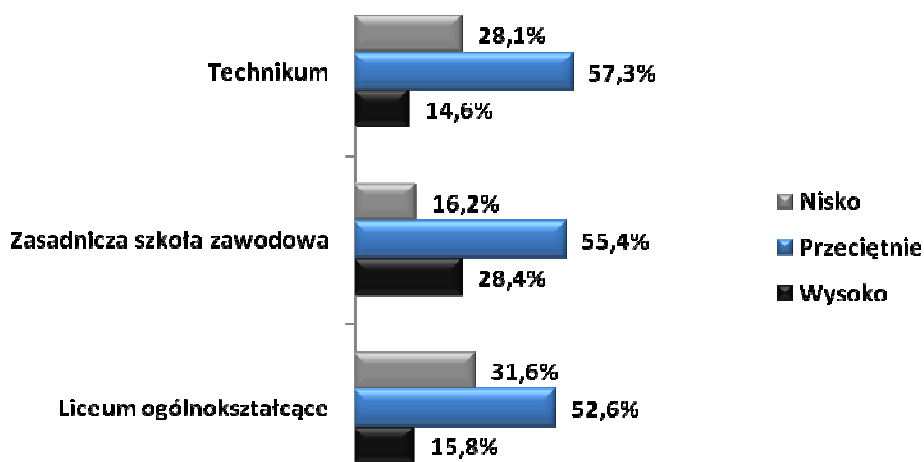
Ocena szans na zatrudnienie

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego przeciętnie oceniają własne szanse na rynku pracy. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych – 55,0%. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ocena dotyczy obecnej sytuacji, w której znajdują się uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, jednocześnie większość badanych będzie dalej kontynuować naukę i podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz kompetencje. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 27,9% badanych respondentów, którzy uznali swoje szanse jako *niskie* – 19,2% lub *bardzo niskie* – 8,7%. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako *wysokie* lub *bardzo wysokie* wynosił łącznie 17,1%. Porównując wyniki uzyskane w badaniach przeprowadzanych w latach 2013 – 2015 wynika, że średnia ocena obecnych szans na rynku pracy przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego w 2015 roku była najwyższa i wyniosła 3,16. Przeciętna ocena w 2013 roku była nieznacznie niższa i wynosiła 3,08, natomiast w 2014 roku 3,09.

Rysunek 35. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.

Ocena własnych szans na rynku pracy, jak wykazały poniższe analizy jest często uzależniona od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów poszczególnych typów szkół jest ściśle uzależniona od rodzaju danej szkoły. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 31,6% wskazań negatywnych. Najwyżej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 28,4% pozytywnych opinii.

Rysunek 36. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły

Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy

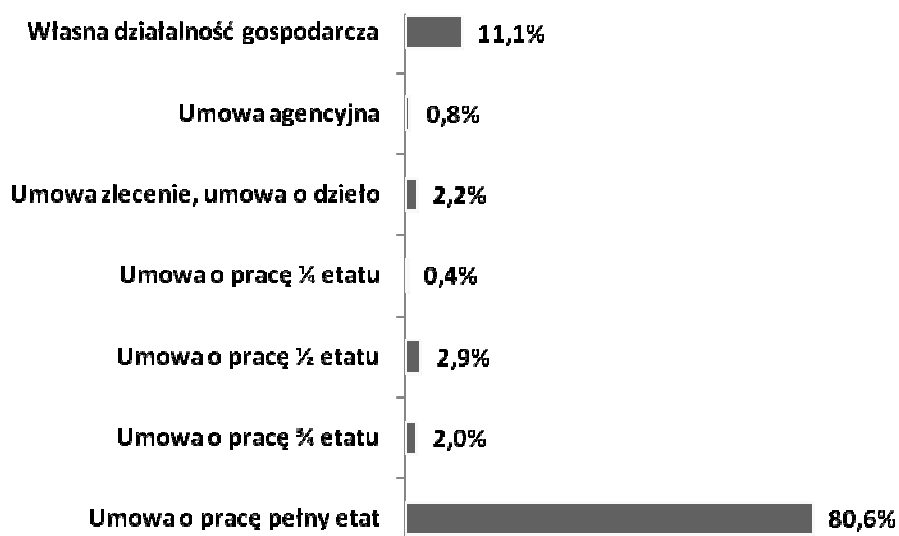
Powodzenie na rynku pracy i skuteczność w aktywizacji zawodowej składa się z wielu czynników, które zwiększać i determinować mogą szanse na znalezienie zatrudnienia. W związku z powyższym uczniów biorących udział w badaniu poproszono o wskazanie tych czynników, które są oczekiwane na rynku pracy i które ich zdaniem mogą zwiększać możliwość podjęcia zatrudnienia. Każdy z badanych mógł wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi wymienione w kafeterii ankiety, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Zdecydowanie największy odsetek badanych, blisko połowa respondentów – 49,0% uważa, że znajomość języków obcych jest kluczową kwalifikacją i umiejętnością umożliwiającą podjęcie zatrudnienia. Kolejne trzy istotne czynniki mogące decydować o zatrudnieniu to kolejno: kwalifikacje wymagane na rynku pracy – 34,2%, znajomości, kontakty – 31,8% oraz wyuczony zawód – 31,4%. Respondenci wymienili także takie istotne aspekty jak: umiejętności wymagane na rynku pracy – 22,6%, ukończenie dodatkowych specjalistycznych kursów i szkoleń – 22,4% oraz kreatywność – 20,0%. O powodzeniu na rynku pracy stanowią także takie cechy osobowościowe jak: komunikatywność – 14,0% oraz umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi – 11,8%. Pozostałe czynniki mogące stanowić o sukcesie na rynku pracy zostały wymienione w zamieszczonej poniżej tabeli.

Tabela 11. Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.

	Ilość	Procent
Znajomość języków obcych	245	49,0%
Kwalifikacje wymagane na rynku pracy	171	34,2%
Znajomości, kontakty	159	31,8%
Wyuczony zawód	157	31,4%
Umiejętności wymagane na rynku pracy	113	22,6%
Ukończenie dodatkowych specjalistycznych kursów, szkoleń	112	22,4%
Kreatywność	100	20,0%
Komunikatywność	70	14,0%
Umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi	59	11,8%
Gotowość do pracy w nienormowanym czasie	50	10,0%
Dobra organizacja pracy	44	8,8%
Szybkość wdrażania się w nowe obowiązki	42	8,4%
Samodzielność	38	7,6%
Znajomość określonych programów komputerowych	15	3,0%
Umiejętności analityczne	3	0,6%

Oczekiwana forma zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 80,6% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w mniejszym stopniu są zainteresowani zatrudnieniem w innych formach. Brak zainteresowania pracą w mniejszym wymiarze czasu pracy może być ważną barierą w pełniejszej aktywizacji młodych osób, które nie mają jeszcze doświadczenia zawodowego. Należy zwrócić uwagę, iż część badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 11,1% jest zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.

Rysunek 37. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?**Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych**

Uczniowie z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego są zainteresowani pracą w różnorodnych branżach. Nie odnotowano wyraźnie dominujących branż, w których przyszli absolwenci poszukiwać będą zatrudnienia. Największym zainteresowaniem badanych cieszyłaby się praca w branży działalność produkcyjna – 24,6% oraz hotele i restauracje – 21,2% ogólnej liczby udzielonych odpowiedzi. Uczniowie chcą także pracować w takich branżach jak: transport, gospodarka magazynowa i łączność – 19,4%, jednostki samorządu terytorialnego oraz wszystkich podmiotach o publicznym charakterze własności – 18,2% wszystkich opinii. Znaczny odsetek ankietowanych – 16,6% zamierza podjąć zatrudnienie w branży: ochrona zdrowia i opieka społeczna, 16,2% w branży administracja, natomiast 16,0% w branży handel hurtowy, detaliczny i naprawy. Dużym zainteresowaniem respondentów cieszyłaby się także praca w branży budownictwo – 15,2%, Nieznacznie niższym zainteresowaniem uczniów cieszyłaby się praca w branży edukacja – 7,2% wszystkich wskazań. Należy zwrócić uwagę, iż suma wskazań jest większa niż 100%, ponieważ każdy z ankietowanych mógł wskazać kilka odpowiedzi.

Rysunek 38. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?

Bardziej istotne, precyzyjniejsze wyniki przedstawiono po uwzględnieniu typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego. Według danych uczniowie liceów ogólnokształcących w większym stopniu niż przedstawiciele innych szkół chcieliby pracować w takich branżach jak: instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe), ochrona zdrowia i opieka społeczna, obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów, oraz edukacja. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych chcieliby pracować w takich branżach jak: działalność produkcyjna, budownictwo, handel hurtowy, detaliczny i naprawy oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność. Natomiast uczniowie techników w większym stopniu niż uczniowie pozostałych szkół w branży hotele i restauracje.

Tabela 12. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.

Branża	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
działalność produkcyjna	17,8%	32,4%	23,5%
budownictwo	12,2%	18,9%	15,0%
handel hurtowy, detaliczny i naprawy	7,5%	31,1%	17,4%
obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów	22,5%	4,1%	9,9%
hotele i restauracje	17,4%	12,2%	20,7%
transport, gospodarka magazynowa i łączność	18,3%	23,0%	16,4%
edukacja	10,3%	0,0%	5,6%
ochrona zdrowia i opieka społeczna	25,8%	12,2%	6,6%
instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe).	25,4%	2,7%	14,6%

Oczekiwane wynagrodzenie

Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego to: 2 975 zł

Oczekiwane wynagrodzenie netto z uwzględnieniem cech społeczno-demograficznych respondentów:

- ✓ **Kobiety: 2 685 zł**
- ✓ **Mężczyźni: 3 256 zł**

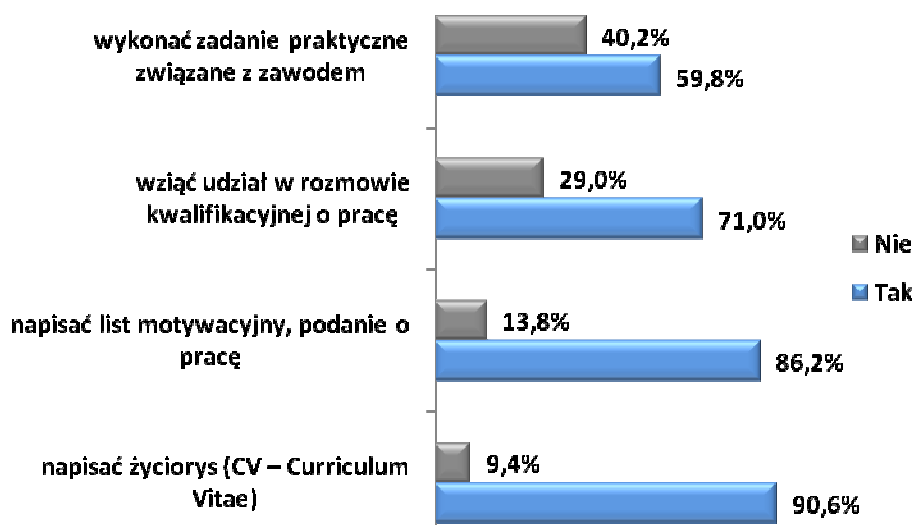
- ✓ **Liceum ogólnokształcące: 3 480 zł**
- ✓ **Zasadnicza szkoła zawodowa: 2 583 zł**
- ✓ **Technikum: 2 632 zł**

- ✓ **Obszar miejski: 3 126 zł**
- ✓ **Obszar wiejski: 2 811 zł**

Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy

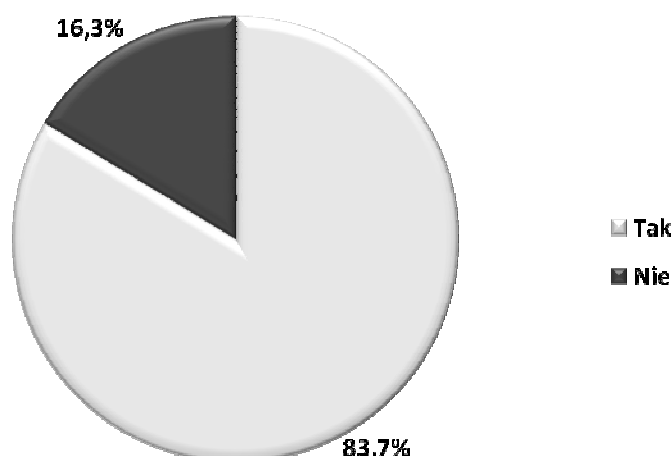
Poniżej przedstawiona została diagnoza podstawowych umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych, które mogli nabyć podczas zajęć prowadzonych w szkole. Umiejętności te są kluczowe i niezbędne podczas poszukiwania zatrudnienia. Uczniowie dokonali oceny własnych umiejętności w następującym zakresie: pisanie życiorysu, pisanie listu motywacyjnego – podania o pracę, prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej o pracę oraz wykonywanie zadań praktycznych związanych z zawodem. Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wyżej wymienione umiejętności. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 90,6% uważa, że potrafi napisać życiorys, 86,2% list motywacyjny, 71,0% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 59,8% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Każda z ocenianych kompetencji – umiejętności uzyskała zdecydowaną większość wskazań.

Rysunek 39. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.

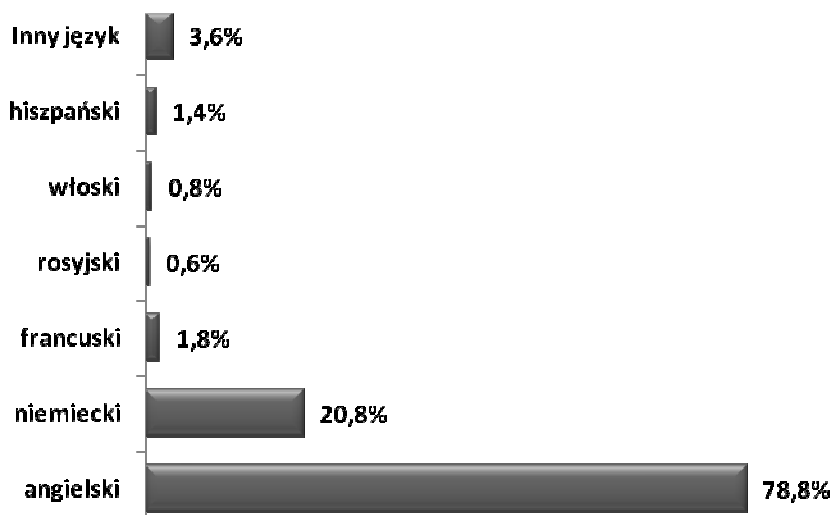
Uczniowie biorący udział w badaniu wskazali, że najważniejszym czynnikiem stanowiącym o powodzeniu na rynku pracy jest znajomość języków obcych. Jak powszechnie wiadomo współczesny rynek pracy niejako wymusza na osobach poszukujących zatrudnienia posiadania szeregu kompetencji i kwalifikacji niezbędnych do świadczenia pracy, a także w wielu przypadkach umiejętność porozumiewania się w językach obcych. Znajomość co najmniej jednego języka obcego jest wymagana na wielu stanowiskach pracy i niezbędna w sytuacji emigracji zarobkowej poza granice kraju. Według danych zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 83,7% zna co najmniej jeden język obcy umożliwiający swobodną komunikację. Należy przypomnieć, iż w badaniu zrealizowanym w 2013 i 2014 roku odsetek osób znających co najmniej jeden język obcy wynosił odpowiednio 88,6% oraz 84,4%. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 89,7% oraz uczniów techników – 84,9%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 54,1%.

Rysunek 40. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 78,8% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 20,8% badanych. Pozostałe języki obce zna zaledwie po kilka procent badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

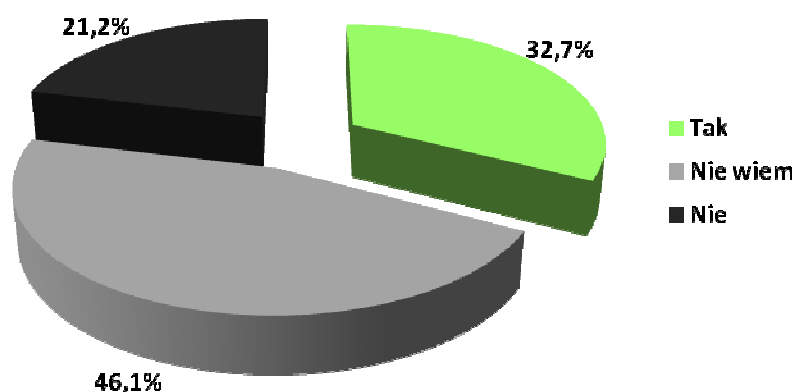
Rysunek 41. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?

Korzystanie z doradztwa zawodowego

Niezwykle ważną rolę w zakresie planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej młodych osób pełni doradztwo zawodowe. Doradztwo zawodowe ma niebagatelne znaczenie szczególnie na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, ponieważ pomaga i wspiera uczniów przy planowaniu kolejnych decyzji po zakończeniu edukacji. Taka pomoc jest niezbędna, ze względu na fakt, iż uczniowie nie zawsze potrafią podjąć samodzielną decyzję zawodową i rozpoznać w odpowiedni sposób własne predyspozycje. Profesjonalne wsparcie doradcze w zakresie wyboru kierunku kształcenia lub określenia ścieżki zawodowej może pomóc młodym osobom w efektywnym zarządzaniu posiadanymi kompetencjami i umiejętnościami. Doradztwo zawodowe jest dostępne dla wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. Często w szkołach ponadgimnazjalnych pracują doradcy zawodowi, w powiecie istnieją także poradnie zawodowe oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Niestety okazuje się, że 46,1% badanych nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 21,2% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Odpowiedź twierdzącą wskazało 32,7% respondentów. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy.

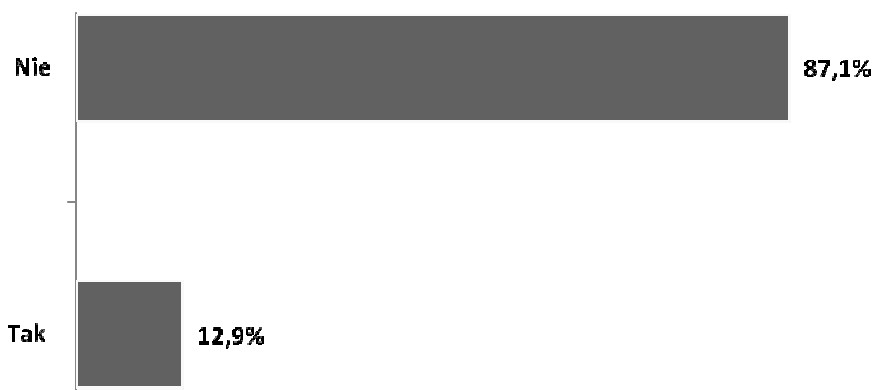
Rysunek 42. Czy w Pana/i szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego?

Warto jednak zauważyć, iż odsetek osób korzystających z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej jest coraz większy. Według danych z takiej formy wsparcia skorzystało 12,9%. W 2014 i 2013 roku odsetek osób korzystających z pomocy doradcy zawodowego był zdecydowanie niższy i wynosił odpowiednio 5,7% i 4,7%. Pomimo zwiększonego zainteresowania wsparciem doradczym

w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej, niezbędne jest dalsze wspieranie i promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspomagać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej. Według danych odsetek uczniów liceów korzystających z pomocy doradcy zawodowego wynosił 18,3%, zasadniczych szkół zawodowych 16,2% oraz uczniów techników - 5,6%. Wyniki w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność podjęcia działań promujących zalety korzystania z pomocy doradcy zawodowego oraz innych instytucji i organizacji we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego.

Rysunek 43. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?

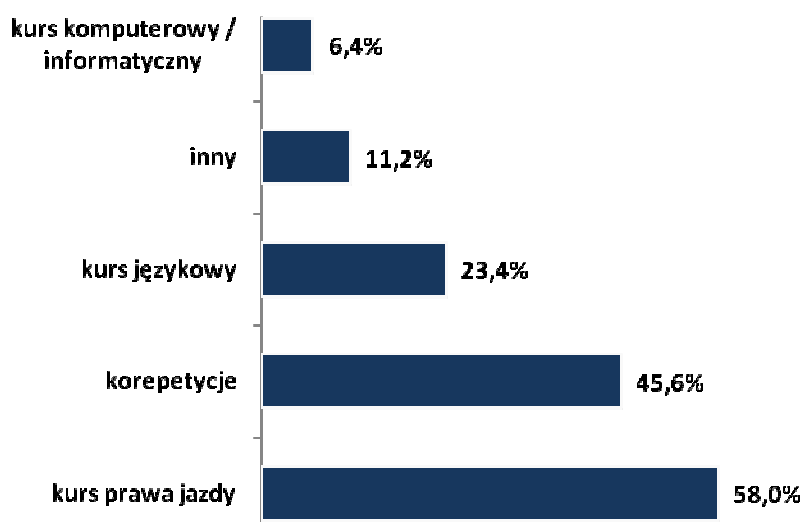

Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności

Według pozyskanych danych zdecydowana większość uczniów 84,8% spośród wszystkich biorących udział w badaniu uczestniczyło w dodatkowych, nieobowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem oraz uzupełnianiem kwalifikacji. W zajęciach dodatkowych uczestniczy bądź uczestniczyło 92,0% uczniów liceów ogólnokształcących, 85,9% uczniów techników oraz 60,8% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Zdobyte dodatkowe umiejętności w ramach dobrowolnych zajęć, poza tradycyjnym systemem edukacji są oczekiwane na rynku pracy i niezwykle istotne w samym procesie poszukiwania pracy. Według danych największy odsetek uczniów biorących udział w badaniu – 58,0% uczestniczy bądź uczestniczył w kursie prawa jazdy kat B. Inną popularną formą zajęć

pozalekcyjnych są korepetycje, w których uczestniczy bądź uczestniczyło – 45,6% badanych uczniów. W kursach językowych w trakcie nauki uczestniczy bądź uczestniczyło 23,4% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego. W innych zajęciach, takich jak: obsługa wózka widłowego, operator HDS, kurs hotelarski, uprawnienia elektryczne, kurs spawania, kurs fotografii, pierwsza pomoc, AUTOCAD, szkolenie gastronomiczne, kurs grafiki komputerowej oraz kurs wizażu brało udział – 11,2% badanych, natomiast w zajęciach komputerowych – informatycznych – 6,4% uczniów.

Rysunek 44. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?

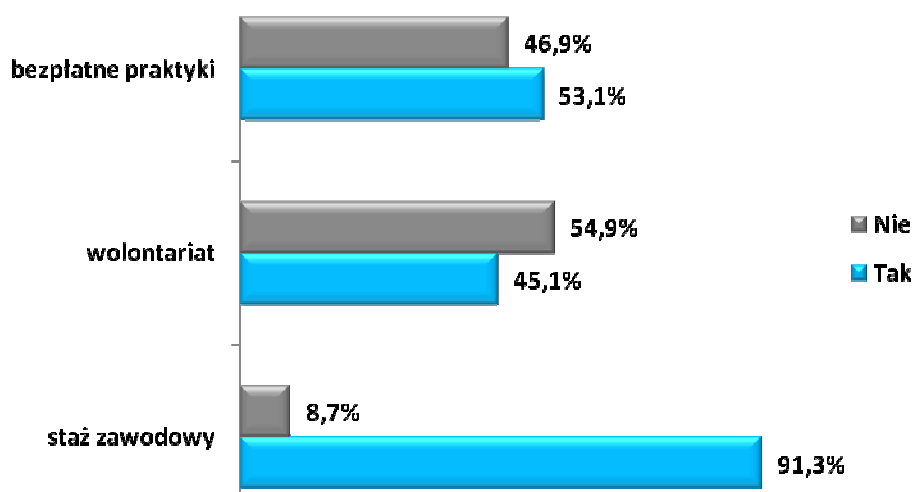

Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego są zainteresowani uczestnictwem w programach i zajęciach, które umożliwiają zdobycie niezbędnego doświadczenia zawodowego. Ankietowani uczniowie zgodziliby się uczestniczyć w takich bezpłatnych formach związanych z nabywaniem doświadczenia zawodowego takich jak: staż, wolontariat oraz bezpłatne praktyki. Niemal wszyscy uczniowie byliby zainteresowani uczestnictwem w stażu zawodowym. W takim programie chciałoby uczestniczyć aż 91,3% badanych, w tym niemal wszyscy uczniowie uczęszczający do liceów ogólnokształcących – 92,0% oraz 88,7% uczniów techników i 74,3% zasadniczych szkół zawodowych. Pozostałe formy wymienione w kafeterii ankiety cieszyły się mniejszym zainteresowaniem uczniów. W bezpłatnych praktykach skłonnych byłoby uczestniczyć 53,1% respondentów, w tym 60,5% uczniów liceów, 45,5% uczniów techników oraz 18,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Na udział w wolontariacie zgodziłoby się 45,1% badanych.

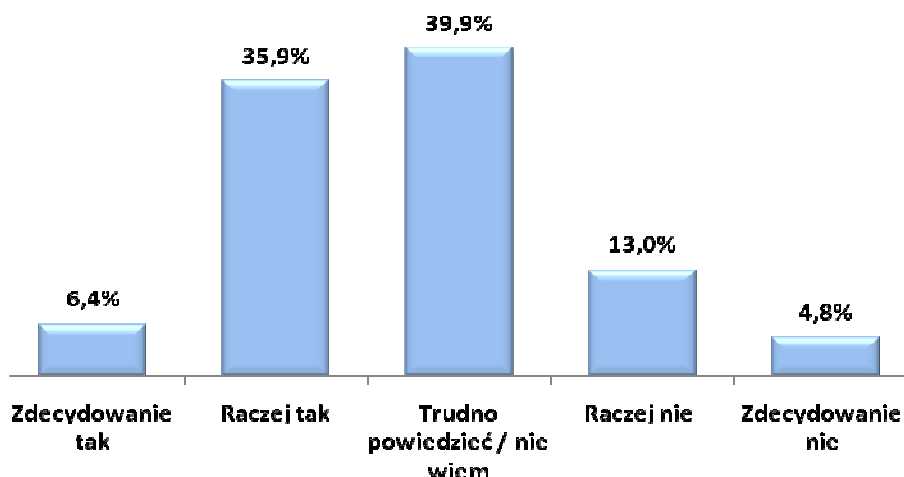
W wolontariacie chce brać udział – 48,8% uczniów liceów, 36,6% uczniów techników oraz 25,7% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W celu porównania zainteresowania uczniów partycypacją w bezpłatnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych należy przypomnieć iż w 2013 i 2014 roku, chęć uczestnictwa w stażach zawodowcy wynosiła odpowiednio 80,1% i 87,0%, w bezpłatnych praktykach odpowiednio 40,3% i 51,0% oraz w wolontariacie 33,6% i 50,7%.

Rysunek 45. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:

Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy

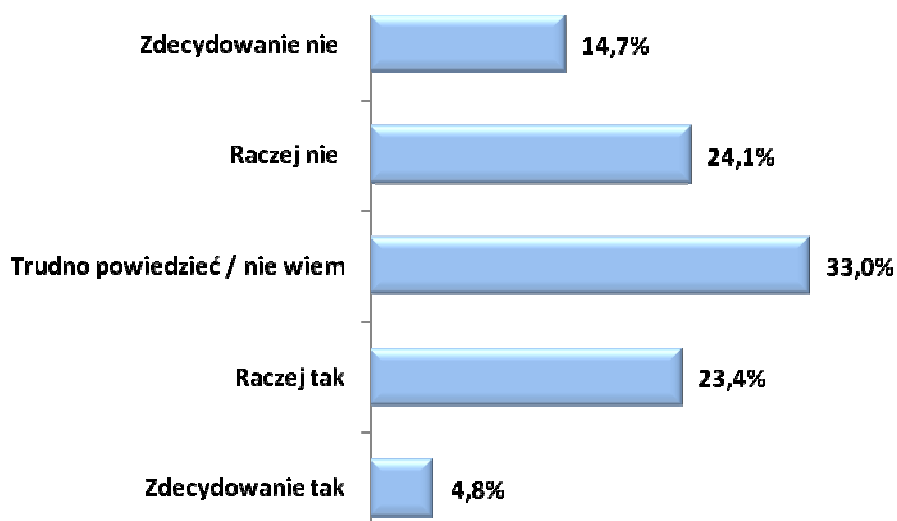
Przyszli absolwenci, którzy zamierzają podjąć zatrudnienie po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej powinni być wyposażeni w wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy. Taka wiedza wydaje się być także niezbędna podczas poszukiwania prac dorywczych i dodatkowych przez uczniów, którzy będą kontynuować naukę w kolejnych latach. Według danych informację na temat rynku pracy posiada łącznie 42,3% uczniów. Odpowiedzi neogatywne świadczące o braku wiedzy w tym temacie wymieniło łącznie 17,8% badanych. Więcej niż co trzeci uczestnik badania – 39,9% wskazał odpowiedź *nie wiem trudno powiedzieć*. W porównaniu do danych z 2014 roku odsetek badanych posiadających wiedzę w tym zakresie wzrosło o 0,4%. Wiedza na temat rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia posiada 51,3% uczniów zasadniczych szkół zawodowych, 41,3% uczniów techników oraz 39,9% uczniów liceów ogólnokształcących.

Rysunek 46. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?

Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej

W związku ze znacznym zainteresowaniem młodych osób rozpoczęciem działalności gospodarczej zapytano przyszłych absolwentów o przygotowanie teoretyczne i praktyczne do podjęcia działalności gospodarczej, które oferuje szkoła. Opinie uczniów dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej są bardzo rozbieżne. Zdaniem 38,9% ankietowanych szkoły, do których uczęszczają nie przygotowują w odpowiedni sposób uczniów do prowadzenia działalności gospodarczej. Na taki odsetek wskazań składały się opinie *raczej nie* oraz *zdecydowanie nie*, które wymieniło odpowiednio 24,1% oraz 14,7%. Zdaniem 28,2% ankietowanych, szkoła w odpowiedni sposób wyposaża ucznia w wiedzę i umiejętności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Brak zdania w tym temacie wyraził co trzeci uczestnik badania. Dokonując analizy struktury rozkładu odpowiedzi udzielonych przez uczniów okazuje się, że najlepiej do prowadzenia działalności gospodarczej przygotowują zasadnicze szkoły zawodowe – 48,6%. Gorsze opinie dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej uzyskały technika – 28,6% oraz licea ogólnokształcące – 20,2% wskazań licealistów.

Rysunek 47. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?

Działania oczekiwane przez uczniów

Tytułem podsumowania badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych zapytano ankietowanych o oczekiwane działania ze strony instytucji, administracji publicznej oraz szkół, które ułatwiłyby młodym osobom start zawodowy oraz wspierały ich edukację. Uczestnicy badania wskazywali te obszary, których zmiana mogłaby doprowadzić do redukcji zjawiska emigracji zarobkowej młodych osób i migracji edukacyjnej. Pytanie zadane uczniom miało charakter otwarty, każdy z badanych mógł wskazać dowolną odpowiedź, która została zaszeregowana do odpowiedniej kategorii odpowiedzi. Wśród najważniejszych postulatów przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych pojawiły się takie pomysły, jako remedium na powszechną emigrację zarobkową młodych osób:

Oczekiwania dotyczące działań władz centralnych:

- *Tworzenie nowych miejsc pracy przy wsparciu i partycypacji administracji publicznej.*
- *Ulgi dla nowych przedsiębiorstw.*
- *Otwieranie stref ekonomicznych.*
- *Tworzenie nowych miejsc pracy dla młodych osób.*
- *Zwiększenie płacy minimalnej.*
- *Zwiększenie wynagrodzeń w przedsiębiorstwach.*
- *Obniżenie wieku emerytalnego – większa szansa na pracę dla młodych osób.*
- *Zmniejszenie składek ZUS, likwidacja PIT, CIT.*

- *Podwyższenie kwoty wolnej od podatku.*
- *Możliwość podejmowania pracy przez osoby młodociane.*
- *Likwidacja umów śmieciowych.*

Oczekiwania dotyczące działań władz lokalnych w powiecie nyskim

- *Pozyskanie nowych inwestorów tworzących miejsca pracy w powiecie nyskim.*
- *Zwiększenie możliwości nabywania doświadczenia za pośrednictwem stażu zawodowego oraz praktyk. Zwiększenie środków finansowych na organizację takich instrumentów aktywizacyjnych w powiecie nyskim.*
- *Tworzenie warunków do zdobycia doświadczenia zawodowego.*
- *Ułatwienia związane z rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.*
- *Ulgi dla nowo powstałych firm.*
- *Wspieranie lokalnych przedsiębiorców małych i średnich firm.*

Oczekiwania w zakresie edukacji

- *Likwidacja kierunków studiów, które nie dają szans na zatrudnienie.*
- *Bezpłatne koła zainteresowań.*
- *Bezpłatne podręczniki.*
- *Organizacja szkoleń zawodowych w szkołach.*
- *Płatne praktyki dla uczniów szkół średnich w weekendy.*
- *Pomoc w wybraniu ścieżki zawodowo – edukacyjnej.*

Podsumowanie

Prezentowany raport dotyczący planów i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych jest kolejnym opracowaniem, które w sposób kompleksowy opisuje przygotowanie przyszłych absolwentów do kontynuowania edukacji lub rozpoczęcia kariery zawodowej. Przedstawione dane obrazują planowane działania, które w niedalekiej przyszłości podejmować będą absolwenci ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu nyskiego. W raporcie zaprezentowano informacje na temat planów edukacyjno – zawodowych, aspiracji życiowych, oczekiwań związanych z rozwojem zawodowym i edukacyjnym młodych osób. Ogólne dane poddano szczegółowej analizie w taki sposób, aby pozyskać i porównać odpowiedzi udzielone przez przedstawicieli wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie nyskim. W taki sposób uzyskano pełny obraz planów zawodowych i oczekiwań uczniów z uwzględnieniem danego typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. W raporcie znajdują się także odwołania do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów w 2013 i 2014 roku, co pozwoliło na zaobserwowanie zmian zachowań i postaw przyszłych absolwentów. Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że zapewnienie pomocy uczniom ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, zwłaszcza tym, którzy nie zamierzają kontynuować nauki wydaje się być koniecznością w kontekście bardzo trudnej sytuacji młodych osób na rynku pracy. Okazuje się, że część uczniów kończących edukację nie ma jeszcze sprecyzowanych planów po ukończeniu edukacji. Zdiagnozowany problem wskazuje na konieczność objęcia intensywnym wsparciem doradczym wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych, by w sposób optymalny wybrać dalszą ścieżkę edukacyjno – zawodową. Na podstawie wyników badania należy wprowadzić odpowiednie działania, które będą wspierać młode osoby w planowaniu dalszej kariery zawodowo – edukacyjnej oraz dostosują instrumenty wsparcia do oczekiwań młodych osób wkraczających na rynek pracy. Poniżej zaprezentowano podsumowanie wyników badań.

1. Motywy wyboru szkoły i zadowolenie z decyzji o wyborze szkoły.

Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego jest zadowolonych z wyboru szkoły, do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało aż 70,4% badanych uczniów. Zdecydowana większość uczniów, którzy kończą edukację na tym poziomie podjęło słuszną, w ich opinii decyzję dotyczącą kierunku edukacji. Większość badanych respondentów prawdopodobnie podjęłaby taką samą decyzję dotyczącą wyboru

szkoły i ścieżki edukacyjnej. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najbardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej byli uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 78,4% oraz uczniowie liceów ogólnokształcących – 74,5%. Mniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie techników – 63,8%. Dla respondentów kształcących się w liceach ogólnokształcących, w odróżnieniu od przedstawicieli techników i zasadniczych szkół zawodowych najważniejsze znaczenie w wyborze szkoły odgrywa przede wszystkim: poziom nauczania – 43,2%, opinia znajomych, kolegów – 39,4%, większe szanse dostania się na studia po szkole – 34,7%, dobra lokalizacja szkoły – 34,7% oraz prestiż szkoły – 31,0%. Dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ważniejszymi czynnikami wyboru szkoły, niż dla uczniów innych typów szkół są: możliwość zdobycia zawodu – 51,4% oraz zainteresowania – 31,1%. Natomiast dla uczniów kształcących się w technikach ważniejsze, niż dla uczniów innych typów szkół znaczenie odgrywają takie aspekty jak: perspektywy pracy po ukończeniu szkoły - 35,7%, interesujący(a) kierunek / specjalność - 29,1% oraz perspektywa praktyk zawodowych - 20,7%.

2. Edukacja w szkole a przygotowanie zawodowe - jakość zajęć praktycznych.

Młodzież ucząca się w ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w powiecie nyskim uważa, że placówka edukacyjna do której uczęszczają dobrze przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Połowa ankietowanych uczniów – 50,2% uważa, że szkoła, do której uczęszczają w odpowiedni sposób przygotowuje uczniów i przyszłych absolwentów do podjęcia zatrudniania i poruszania się na rynku pracy. W opinii uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego to licea ogólnokształcące najgorzej przygotowują do podjęcia zatrudnienia. Najwyżej ten aspekt ocenili uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Warto zauważyć, iż w kolejnych latach wzrasta znaczenie i ranga przypisana kształceniu w zawodzie, który organizowany jest przez zasadnicze szkoły zawodowe. Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników. Według danych 45,9% uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych wysoko lub bardzo wysoko ocenia efektywność praktycznego nabywania umiejętności zawodowych. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów techników wyniosły 42,2%.

3. Plany po zakończeniu edukacji w szkole ponadgimnazjalnej.

Zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego – 55,9% planuje kontynuować naukę po zakończeniu szkoły. Podjęcie pracy po zakończeniu nauki w obecnej szkole deklaruje 23,7% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego biorących udział w badaniu. Warto zauważyć, iż od 2013 roku zmniejsza się sukcesywnie odsetek osób zamierzających kontynuować naukę, jednocześnie zwiększa się odsetek uczniów planujących podjąć pracę po zakończeniu nauki. Niestety co roku zwiększa się odsetek osób, które nie podjęły jeszcze decyzji dotyczących dalszych planów edukacyjno – zawodowych.

Według danych 15,0% uczestników badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pośredni sposób wskazywać może na niedostateczny poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w szkołach ponadgimnazjalnych, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły tak znaczny odsetek uczniów nie jest pewnych, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną.

4. Plany związane z kontynuowaniem edukacji, mobilność edukacyjna przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Naukę zamierza kontynuować zdecydowanie większy odsetek kobiet – 61,2%, niż mężczyzn – 49,2%. Dalszą naukę po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej planuje zdecydowana większość uczniów liceów ogólnokształcących – 79,3%. Odsetek uczniów planujących kontynuowanie nauki po ukończeniu edukacji w technikum wynosił 37,6%, natomiast po ukończeniu edukacji w zasadniczej szkole zawodowej – 36,5%. W porównaniu do danych z 2013 i 2014 roku należy odnotować wyraźne zmniejszenie zainteresowania kontynuowaniem nauki wśród uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych.

Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym blisko co piąty badany chciałby studiować kierunki techniczne -19,6% oraz kierunki przyrodnicze – 19,2%. Znaczący odsetek badanych 17,0% chciałby rozpocząć naukę na kierunkach ekonomicznych, natomiast 16,7% zamierza studiować nauki społeczne. Według danych po 15,2% respondentów zamierza studiować nauki humanistyczne oraz nauki ścisłe,

natomiast 11,6% na innym profilu. Naukę w szkole policealnej chce podjąć 9,8% respondentów, natomiast podnosić kwalifikacje na kursach i szkoleniach zamierza – 9,4% badanych. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych uczniów – 8,0% zamierza wybrać szkołę uzupełniającą.

Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nyskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w innym województwie niż województwo opolskie. Zamiar kontynuowania nauki w innym województwie wskazało aż 66,9% badanych. Plany dalszej edukacji w województwie opolskim oraz w powiecie nyskim zadeklarowała odpowiednio 17,8% oraz 12,7% badanych. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej 2,6% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju.

5. Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

Pracę zawodową zamierza rozpocząć 41,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 34,7% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł tylko 5,6%. Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową zdecydowanie dominują mężczyźni – 30,8%. Według danych 16,0% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły.

Według danych migracje poza teren powiatu nyskiego lub emigracje zagraniczne będą dominowały wśród osób planujących rozpocząć pracę zawodową. Ponad połowa – łącznie 50,2% przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji opuści powiat nyski w celu podjęcia zatrudnienia. Największy odsetek badanych uczniów – 31,2% chce podjąć pracę za granicą. Część ankietowanych uczniów – 12,9% zamierza podjąć pracę na terenie województwa opolskiego, natomiast co dziesiąta badana osoba w miejscu obecnego zamieszkania zatrudnienia. 8,1% uczniów zamierza poszukiwać zatrudnienia w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu nyskiego, natomiast 5,3% na obszarze innego województwa.

6. Doświadczenia zawodowe uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego posiada już pierwsze doświadczenia zawodowe. Takie dane są bardzo optymistyczne, ponieważ współczesny rynek pracy poszukuje pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe, dlatego oczekiwane jest jak najwcześniejsze nabywanie nowych umiejętności przez młode osoby. Według danych 66,2% uczniów pracowało już zarobkowo. Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową – 76,4%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową wynosił 53,6%. Posiadanie doświadczenia zawodowego w silny sposób skorelowane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych 75,1% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Zdecydowana większość uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 70,3% posiada już doświadczenie zawodowe. Najmniejsze doświadczenie zawodowe posiadają uczniowie liceów ogólnokształcących – 53,1%.

7. Plany emigracyjne

Możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 79,8% uczestników badania. Zaledwie 10,2% uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w zasadniczych szkołach zawodowych – 85,1% oraz technikach – 81,1%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 76,1%. Planowany kierunek emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to głównie: Wielka Brytania - 27,2% wskazań, Niemcy – 25,6% oraz Holandia – 22,4% ogólnej liczby wskazań.

8. Planowane działania podejmowane w sytuacji braku możliwości zatrudnienia

Więcej niż co trzeci absolwent szkół ponadgimnazjalnych – 35,3% rozważałby wyjazd za granicę w celu poszukiwania zatrudnienia. Znaczny odsetek badanych – 26,3% zamierza doksztalać się w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Część przyszłych

absolwentów – 12,3% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważać będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Co dziesiąta badana osoba nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Podjęcie pracy w innej miejscowości lub w innym województwie rozważałoby – 6,5%, natomiast 4,1% badanych podjęłoby w takiej sytuacji pracę poniżej kwalifikacji. Niewielki odsetek badanych – 3,9% w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałoby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, jako osoba bezrobotna.

Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu nyskiego planują głównie uczniowie liceów ogólnokształcących – 37,1% oraz uczniowie techników – 34,7%. Dalszą nauką, doksztalcaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie liceów ogólnokształcących – 28,6% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 28,4%. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników oraz uczniowie liceów ogólnokształcących. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników.

9. Ocena własnych kompetencji w zakresie poszukiwania zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego przeciętnie oceniają własnych szans na rynku pracy. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych – 55,0%. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 27,9% badanych respondentów. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako wysokie wynosił łącznie 17,1%. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów poszczególnych typów szkół jest ściśle uzależniona od rodzaju danej szkoły. Według danych najniższe swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 31,6% wskazań negatywnych. Najwyżej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 28,4% pozytywnych opinii

Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada umiejętności związane z poszukiwaniem pracy. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 90,6% uważa, że potrafi napisać życiorys, 86,2% list motywacyjny, 71,0% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 59,8% wykonać zadanie praktyczne związane

z zawodem. Odsetek przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego znających co najmniej jeden język obcy umożliwiający swobodną komunikację wynosił 83,7%. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 89,7% oraz uczniów techników – 84,9%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 54,1%. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 78,8% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 20,8% badanych. Informację na temat rynku pracy posiada łącznie 42,3% uczniów. Odpowiedzi neogatywne świadczące o braku wiedzy w tym temacie wymieniło łącznie 17,8% badanych. Wiedzę na temat rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia posiada 51,3% uczniów zasadniczych szkół zawodowych, 41,3% uczniów techników oraz 39,9% uczniów liceów ogólnokształcących.

10. Doradztwo zawodowe

46,1% badanych nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 21,2% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Odpowiedź twierdzącą wskazało 32,7% respondentów. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy. Warto jednak zauważyć, iż odsetek osób korzystających z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej jest coraz większy. Według danych z takiej formy wsparcia skorzystało 12,9%. W 2014 i 2013 roku odsetek osób korzystających z pomocy doradcy zawodowego był zdecydowanie niższy i wynosił odpowiednio 5,7% i 4,7%.

11. Oczekiwania i możliwości dotyczące przyszłej pracy.

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nyskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 80,6% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Według danych uczniowie liceów ogólnokształcących w większym stopniu niż przedstawiciele innych szkół chcieliby

pracować w takich branżach jak: instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe), ochrona zdrowia i opieka społeczna, obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów, oraz edukacja. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych chcieliby pracować w takich branżach jak: działalność produkcyjna, budownictwo, handel hurtowy, detaliczny i naprawy oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność. Natomiast uczniowie techników w większym stopniu niż uczniowie pozostałych szkół w branży hotele i restauracje.

Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu nyskiego wynosi aż 2 975 zł, co wskazuje na zupełny brak świadomości uczniów na temat realnej sytuacji na rynku pracy.

12. Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.

Niemal wszyscy uczniowie byliby zainteresowani uczestnictwem w stażu zawodowym. W takim programie chciałoby uczestniczyć aż 91,3% badanych, w tym niemal wszyscy uczniowie uczęszczający do liceów ogólnokształcących – 92,0% oraz 88,7% uczniów techników i 74,3% zasadniczych szkół zawodowych. Pozostałe formy wymienione w kafeterii ankiety cieszyły się mniejszym zainteresowaniem uczniów. W bezpłatnych praktykach skłonnych byłoby uczestniczyć 53,1% respondentów, w tym 60,5% uczniów liceów, 45,5% uczniów techników oraz 18,9% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Na udział w wolontariacie zgodziłoby się 45,1% badanych. W wolontariacie chce brać udział – 48,8% uczniów liceów, 36,6% uczniów techników oraz 25,7% uczniów zasadniczych szkół zawodowych.

Spis wykresów:

Rysunek 1. Struktura badanej próby – płeć respondentów. (N=500, w %)	12
Rysunek 2. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły. (N=500, w %)	12
Rysunek 3. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów (obszar miejski, wiejski) (N=500, w %)	13
Rysunek 4. Struktura badanej próby – miejsce zamieszkania respondentów. (N=500, w %)	14
Rysunek 5. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=500, w %)	15
Rysunek 6. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?	16
Rysunek 7. Stopień zadowolenia z wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.	17
Rysunek 8. Co zdecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?	18
Rysunek 9. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?	21
Rysunek 10. Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia a typ szkoły.	22
Rysunek 11. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?	22
Rysunek 12. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?	23
Rysunek 13. Ocena przydatności praktyk zawodowych. Wyniki badań 2013 – 2015 r.	23
Rysunek 14. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?	25
Rysunek 15. Plany po zakończeniu nauki. Wyniki badań 2013 – 2015 r.	25
Rysunek 16. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły. Wyniki badań 2013 – 2015 r.	26
Rysunek 17. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?	27
Rysunek 18. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?	27
Rysunek 19. Miejsce kontynuowania nauki. Wyniki badań 2013 – 2015 r.	28
Rysunek 20. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.	29
Rysunek 21. Dlaczego nie zmierza Pani/Pan kontynuować nauki?	30
Rysunek 22. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?	30
Rysunek 23. Kierunki migracji zarobkowej. Wyniki badań 2013 – 2015 r.	31
Rysunek 24. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?	31
Rysunek 25. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracy?	32
Rysunek 26. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?	33
Rysunek 27. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?	33
Rysunek 28. Praca zarobkowa uczniów według płci.	34
Rysunek 29. Praca zarobkowa uczniów według typu szkoły.	34
Rysunek 30. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?	35
Rysunek 31. Plany emigracji zarobkowej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki badań 2013 – 2015 r.	36

Rysunek 32. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?.....	37
Rysunek 33. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?	38
Rysunek 34. Podejmowane działania w sytuacji braku zatrudnienia. Wyniki badań 2013 – 2015 r.....	38
Rysunek 35. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.....	40
Rysunek 36. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły.....	41
Rysunek 37. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?	43
Rysunek 38. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?	44
Rysunek 39. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.....	46
Rysunek 40. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?47	
Rysunek 41. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?	47
Rysunek 42. Czy w Pana/i szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego?.....	48
Rysunek 43. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?.....	49
Rysunek 44. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?	50
Rysunek 45. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:	51
Rysunek 46. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?.....	52
Rysunek 47. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?.....	53

Spis tabel:

Tabela 1. Dobór próby N=500.	7
Tabela 2. Współczynnik skolaryzacji netto w Polsce, województwie opolskim oraz podregionie nyskim. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	9
Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji netto w podregionie nyskim w latach 2007 - 2013. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	10
Tabela 4. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć.....	13
Tabela 5. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.	15
Tabela 6. Determinanty wyboru szkoły, porównanie z wynikami badań z 2013 i 2014 rokiem.	19
Tabela 7. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.....	20
Tabela 8. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.	36
Tabela 9. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy według płci.....	39
Tabela 10. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.	39
Tabela 11. Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.....	42
Tabela 12. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.....	44